

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Examensarbete 15 hp – Journalistik

”Syns man inte så finns man inte”

En kvalitativ studie om nyhetsintresse i ett underbevakat område: Berättelser från sex invånare i Gäddede

Författare: Joel Segerdahl
Författare: Gustaf Wallinder

Handledare: Pernilla Severson
Examinator: Renauld de la Brosse

Termin: HT15
Ämne: Journalistik
Nivå: Kandidat

Abstract

Author: Segerdahl, Joel and Wallinder, Gustaf

Title: "Out of sight, out of mind"

Location: Linnaeus University

Language: Swedish

Number of pages: 41

This qualitative study aims to show how six people in Gäddede, Sweden, perceive the local media's coverage. This study is based on interviews with six people residing in Gäddede. The central part of this study is to investigate the magnitude of these six people's interest in local and national news, how the current coverage from media affects their national social inclusion in society as a whole and finally describes the six people's faith towards the media in the region. Our theoretical framework has been inspired by similar studies regarding the importance of local news, with the difference that we focused on the perspective of the people we interviewed and the stories they told us.

We found that the majority of these six people we interviewed thought the news coverage of Gäddede is low and that is a factor of the social exclusion they feel for the society in general. Some stories from these people indicate that they have low faith in media. There is a strong interest in news of the people we interviewed, but they feel there is an absence of local news. Therefore the people will find other ways to get that information.

Keywords

Qualitative study, journalism, local journalism, Gäddede, media coverage, interview

Förord

Vi vill sända ett stort tack till Mittmedia. Ert ekonomiska bidrag gjorde det möjligt för oss att genomföra den här studien i Gäddede. Vi är också tacksamma för det stöd vi haft och den hjälp vi fått från vår handledare Pernilla Severson, inför och under uppsatsskrivandet.

Joel Segerdahl & Gustaf Wallinder
Kalmar, januari 2016

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Problembakgrund	1
1.2 Samhällelig relevans	2
2 Teori och tidigare forskning	3
2.1 Nyhetsintresse	3
2.2 Nyhetskonsumtion	4
2.3 Publikens förtroende för medierna	4
2.4 Samhörighet genom lokaljournalistik	5
2.5 Upplevt avstånd	6
2.6 Medieskugga	6
2.7 Nära nyheter	7
2.8 Ortsförankringens betydelse	8
2.9 Sociala umgänget kring nyheter	9
3 Syfte och frågeställning	10
4 Metod och forskningsetik	10
4.1 Intervjuer	10
4.1.1 Urval	10
4.1.2 Datainsamling	12
4.1.3 Intervjugenomförande	13
4.2 Etiska aspekter	14
4.2.1 Sidoprojekt	15
4.3 Tolkningsprocessen	15
4.4 Metodkritik	17
5 Resultat och analys	17
5.1 Samhörighet	18
5.2 Förtroende	23
5.3 Nyhetsintresse	26
6 Diskussion	35
6.1 Framtida forskning	39
Referenser	42
Bilagor	I
Bilaga A Intervjuguide	I

1 Inledning

“Halva Sverige är bortglömt av medierna för att det också glömts bort av det svenska samhället i stort”, förklarar Nord och Nygren (2002, s. 33) medieskugga – som är en verklighet en stor del av Sveriges befolkning lever i. Men det är inte mediernas fel att samhällets utveckling avspeglas i medielandskapet, där redaktionernas centralisering leder till att mindre, avskilda samhällen, som glesbygder och landsbygder, hamnar i geografisk medieskugga (Nord & Nygren, 2002). Det här är ingenting nytt, Asp et al. (1997) förklarade i studien *Nära nyheter* att den nära bevakningen av mindre samhällen ofta var bristfällig – eller saknades helt. Det trots att en av mediernas viktigaste funktioner är att berätta för medborgarna vad som händer i samhället (Asp et al., 1997). Journalistiken som ska fylla rollen som vägvisare i opinionsbildning och demokrati i samhället. Funktionen medierna har är att informera om att demokratin fungerar (Strömbäck, 2012). Det är i huvudsak via medierna som medborgarna införskaffar information. Strömbäck (2012) menar att medborgarna behöver få den möjligheten och de behöver ha ett högt förtroende för medierna för kunna att få kunskap om samhället.

1.1 Problembakgrund

Den demokratiska aspekten i mediernas underbevakning av ett område var väl undersökt, visar tidigare forskning. Vi uppmärksammade i stället ett kunskapshål i hur de berörda människorna upplever tillvaron i ett underbevakat samhälle. Mer specifikt fann vi oss oförstående till hur nyhetsintresset såg ut, hur förtroendet för medierna var och hur samhörigheten formats därefter. Asp et al. (1997) slår fast att det finns ett starkt intresse för det nära, det lokala. Även Englund (2006) framhåller lokala nyheter som intresseväckande för ortsborna. Men något djupare än så kom vi inte med hjälp av tidigare forskning. Därför skulle vi försöka krympa kunskapshålet genom att göra en djupdykning ner i berättelser om sex invånares nyhetsintresse i ett underbevakat område.

Ur ett forskningsperspektiv upplevde vi det intresseväckande att komma nära den enskilde människan i ett underbevakat område. Vi har upplevt att det finns forskningsbrist inom förståelsen för människan som påverkas av medieskugga, det är därför ur forskningsskäl relevant att belysa detta ur sex personers berättelser. Den här studien, tror vi, kan bli ett komplement till tidigare forskning inom samma

forskningsområde, men som hitintills belyst problemområdet ur ett större samhällsperspektiv.

Våren 2015 presenterade Ekberg et al. (2015) en rapport om var Sveriges journalister bor någonstans. Där visade det sig att det jämtländska samhället Gäddede är Sveriges mest journalistisolerade plats. Närmaste journalist bor fem mil bort¹. Angränsande till den norska gränsen är avståndet till närmaste, svenska nyhetsredaktion 24 mil. Vi förankrade valet av undersökningsområde i Nord och Nygrens (2002) begrepp *geografisk medieskugga*, och bland de cirka 400 invånarna i Gäddede fann vi våra sex berättare. Gäddede är en ort där det förut fanns en stark journalistisk täckning, med två redaktioner i Strömsunds kommun². Men 2002 stängde Östersunds-Posten igen sin lokalredaktion och 2013 gjorde Länstidningen samma sak, något som gjorde Gäddede ännu mer avklippt och isolerat från nyhetsredaktioner. Det finns därför skäligen anledningar till att undersöka hur sex personer upplever nyhetsintresset, samhörigheten och förtroendet för medierna sett till den rådande bevakningen av orten.

1.2 Samhällelig relevans

Det krävdes en kvalitativ studie med djupgående semistrukturerade intervjuer för att på djupet kunna undersöka människans bild av nyhetsintresset. Den bild som intervjupersonerna har är inte bara viktig för andra personer i deras situation. Denna kvalitativa studie, med detta syfte, är relevant för alla mediefabriker³ i landet som har gles- och landsbygder i sitt bevakningsområde. Detta kan vara en vägvisare för både nya och etablerade mediefabriker, för att förstå hur några invånare i ett underbevakat område upplever mediernas agerande.

För att förstå och kunna sätta intervjupersonernas svar i ett större sammanhang, i en större kontext, väljer vi att utgå ifrån teorier som gör anspråk på just nyhetsintresse, samhörighet och vilka aspekter som spelar in i publikens förtroende för medierna. Det är viktigt för oss att förstå den vetenskapliga bakgrunden, likväl den teoretiska grunden samt den upplevelse några av invånarna i Gäddede har kring nyhetsintresse,

¹ Studien är icke komplett i den mening att den enbart stödjer sig på yrkesverksamma journalister som är medlemmar i Svenska journalistförbundet (SJF).

² Gäddede är en tätort i Strömsunds kommun.

³ Mediekonvergens innebär att tidning, radio och TV inte längre är enkelspåriga. Medierna är i dag fabriker med flera olika kanaler och plattformar, medie- och användningsområden.

samhörighet och förtroende. En annan värdefull vägvisare för oss för att ha möjligheten att applicera denna studie i ett samhällsenligt perspektiv är att förstå och diskutera kring vikten av nyheter för den enskilde människan.

2 Teori och tidigare forskning

Teorierna är ett avstamp för oss i vår problemställning, dessutom ska det fungera som stöd i analys- och resultatdelen. I vår undersökning som berör nyhetsintresse kommer vår teoretiska utgångspunkt att vara en grund att stå på. Den tidigare forskningen ska fungera som en vetenskaplig bakgrund för oss i arbetet med vår studie. De teoretiska studier som vi har valt ut som särskilt relevanta för vår undersökning, är inom temat nyhetsintresse i underbevakade områden. Vi kommer använda oss av teorierna och den tidigare forskningen för att ta forskningen vidare – genom berättelserna från sex invånare i ett underbevakat område.

Anledningen till att vi sätter samman teorier och tidigare forskning är för att de till stor del flyter ihop. De teoretiska utgångspunkterna vi har valt, appliceras i den tidigare forskningen som ligger till grund i vår egen studie. Det är en styrka för vår studie att se hur de teoretiska perspektiven använts i andra studier – för att sedan göra vår egen tolkning av teorierna i vår studie. Vi tror att det kan fylla den kunskapslucka som tidigare forskning lämnat öppen.

2.1 Nyhetsintresse

Nyhetsintresse i ett underbevakat område är det vi genom berättelser från våra sex intervjupersoner vill försöka förstå, och det kan definieras på flera olika vis. Intresset för nyheter beror på hur människor kan identifiera sig med en händelse, som dels styrs av tidsmässigt, geografiskt och kulturellt avstånd (Prakke, 1969, refererad i Johansson, 2004). Nyhetsintresset ökar också i grad om det finns en igenkänningsfaktor i nyheten – och om den framställs på ett liknande sätt som tidigare nyheter (Johansson, 2004).

När vi tittar på hur nyhetsintresset uttrycker sig för sex invånare i Gäddede, ska vi ha i åtanke att Sverige är ett av de länder i Europa där dagstidningsläsningen är högst (Hadenius et al., 2009). En anledning till att det ser ut på det viset är att i Sverige är det god bevakning från medierna, sett till den geografiska aspekten. Hadenius et al. (2009)

skriver att intresset för morgontidningar styrs av levnadsvanor hos publiken. De menar att en stor majoritet av läsarna ser dagstidningsläsning som en naturlig del i livsrytmen.

2.2 Nyhetskonsumtion

Den naturliga övergången blir att beröra våra intervjupersoners nyhetskonsumtion, i vårt försök att förstå nyhetsintresset. Människors bild av verkligheten styrs till största del av vilka medier som finns till hands under en dag – “vilken tidning som ligger på köksbordet och om det överhuvudtaget ligger någon tidning där” (Nord & Nygren, 2002, s. 150). De beskriver att användningen och konsumtionen av nyheter kan mätas sett till fyra faktorer (Weibull, 1995, refererad i Nord & Nygren, 2002). Det är dels distributionsmått, hur många tv-apparater eller datorer som finns i hemmet, som påverkar mediernas spridning. Weibull (1995) nämner även räckviddsmått, som visar till vilken grad medierna når ut till folket och på vilket vis. Det kanske är genom tidningen, genom grannens tidning, eller arbetets tidning. Weibull (1995) beskriver också hur mycket människorna tar del av medierna – antingen mätt i tid eller vilka program de ser. Värderings- och funktionsmått berör trovärdigheten hos människorna, vilken nytta människorna har av nyheterna och vilken status de anser att mediet har (Weibull, 1995).

Bjurström (2000) skriver om att mediekonsumtion har att göra med igenkänningsfaktorer i det vardagliga livet. Det är vanligt att folk läser tidningen och lyssnar på radio till frukosten, bläddrar i en tidning och tittar på mobilen på väg hem från arbetet. Han skriver att folk också upplever en igenkänningsfaktor till att se på TV under kvällen. Att mediekonsumtionen lika mycket styrs av rutiner som det faktiska intresset för nyheten.

2.3 Publikens förtroende för medierna

För vår studie är det relevant att känna till hur förtroendet för medierna ser ut och hur det upplevs i förhållande till nyhetsintresse och nyhetskonsumtion. Generellt har mediernas trovärdighet sjunkit genom åren, och Hadenius et al. (2009) skriver om att förtroendet och tillförlitligheten har att göra med flera olika aspekter, även om det är svårt att definiera exakt vad det beror på. Det handlar om missvisande uppgifter i mediet, trovärdigheten hos de uppgifter som faktiskt sprids i medierna och förtroendet

för ett medium (Hadenius et al., 2009). Sedan 35 år tillbaka i tiden har det gjorts regelbundna mätningar av svenska befolkningen angående vad det är som styr förtroendet och tillförlitligheten och vilka medier som dominerar i förtroendeaspekt. Sett till samhällsinstitutioner så toppar polisen och sjukvården den här listan – där efter kommer radio och TV. Hadenius et al. (2009) menar att morgontidningar också ingjuter ett starkt förtroende hos befolkningen överlag, men det beror på en viktig faktor: Om personen är regelbunden läsare eller inte regelbunden läsare. De tar upp dagspresskollegiet som gjordes av SOM-institutet⁴, där radio och TV står allra högst. Det är en klar majoritet för public service-bolagen som inger klart störst förtroende hos folket.

En betydande del kring förtroende är symbolkunskap och erfarenhetskunskap (Elliot, 1997, refererad i Hadenius et al., 2009). Erfarenhetskunskap har att göra med hur mycket publiken använder mediet och att det har betydelse för vilket förtroende de sedermera får. Mer användning genererar mindre skillnader i förtroendet för människor med olika social bakgrund. I symbolkunskap handlar det om sociala och kulturella värderingar, som har en koppling till mediet. Och här menar Elliot (1997) att det finns stora skillnader bland de olika mediernas användare.

2.4 Samhörighet genom lokaljournalistik

Vidare ska vi synliggöra vad den bristande bevakningen får för följder på samhällets samhörighet. Den lokala journalistiken är viktig för den lokala identiteten, förklarar Nygren (2004), och beskriver vidare att amerikansk forskning tydligt visat att lokaljournalistik genererar samhörighet. De lokala tidningarna ger respektive område ett gemensamt värde och en gemensam identitet i det omgivande samhället. Med utgångspunkt i det kan vi koppla det till vår studie genom att se på vilken samhörighet invånarna i Gäddede känner med resten av landet eller länet. Det ska också undersökas om det finns någon koppling med att platsen är underbevakad och hur de ser på samhörigheten till resten av samhället. Nygren (2004) menar att den lokala identiteten är en följd av den lokala journalistiken.

Det finns en längtan att få tillhöra ett större sammanhang när människor konsumerar nyheter. Gripsrud (2002) skriver att medierna upprättar en abstrakt form av gemenskap,

⁴ SOM-institutet är en centrumbildning som drivs av Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMK) och Statsvetenskapliga institutionen vid Göteborgs universitet.

med samma känsla som att vara medlem i en organisation eller att tro på en viss religion. För att kunna vara med och utveckla den värld vi lever i måste vi vara med och utveckla den, därför känner många en samhällsplikt med att just ta del av nyheter. “Vi skapar en bild av oss själva i interaktion med omgivningen, medierna presenterar material som vi ser oss själva genom” (Gripsrud, 2002, s. 43).

2.5 Upplevt avstånd

Vår förförståelse, grundad i tidigare forskning, säger att bristande bevakning av ett område gör att människorna där inte bara känner ett geografisk avstånd till den stora stadens mediecentrum – utan även ett upplevt avstånd. Stúr (2012) resonerar kring att globaliseringen leder till att mediefabriker får kontroll över en för stor mediemarknad, och vår operationalisering syftar till att lokaljournalistiken då blir lidande. En form av “upplevt avstånd” uppstår.

Den operationaliserade globaliseringen riktar in sig på den nationella nivån – mellan de bevakade storstadsmänniskorna och inom den underbevakade glesbygdsbefolkningen är klyftan stor. Det är en aspekt som påverkar det teoretiska perspektivet upplevt avstånd (Hjarvard, 2001). Det är dels den ekonomiska delen som påverkar – men också det som han kallar den kulturpolitiska, beskriver Hjarvard (2001), som anser att stora kanaler som CNN och BBC når ut till många, men att det finns en skillnad i vilka typer av personer det är som tar del av dessa nyheter. Hjarvard (2001) menar att det är de högtbildade personerna med politiskt och ekonomiskt intresse som mestadels tar del av dessa nyheter. I korta drag är det redan de personer som redan tillhör en informationselit som räknas in här. I vår studie vill vi gå djupare i intresset för nyheter som våra sex invånare i Gäddede känner för lokala respektive riksnyheter, med det teoretiska perspektivet upplevt avstånd som avstamp.

2.6 Medieskugga

“Att vara bortglömd av medier eller inte kunna komma fram i medieflödet hör sannolikt till två av det moderna samhällets typiska frustrationer”, beskriver Nord och Nygren (2002, s. 27) situationen som många svenskar upplever. I deras studie *Medieskugga* belyser de mediesituationen i Stockholm, men de inleder med att förklara vad begreppet medieskugga innebär. De talar om att mindre orter som ligger i utkanten av tidningarnas

spridningsområden hamnar i det som kallas geografisk medieskugga. När allt fler människor flyttar från dessa orter och det sker en avfolkning så känner de existerande medierna att det inte finns något intresse att bevaka orten. Nord och Nygren (2002) menar då att effekten av det blir att även nya medier känner att det inte finns någon anledning att etablera sig på den orten.

En stor problematik i det hela är just det geografiska avseendet, då Sverige är ett stort land till ytan, men med en ganska liten befolkning. Utmaningen för de lokala medierna att täcka stora ytor är svårt – och eftersom medierna inte fungerar som regionala medier är det oftast de redan medieglömda orterna som fortsätter att glömmas bort (Nord & Nygren, 2002). Ansvarvaret ligger egentligen inte på medierna, vars uppgift inte är att vända en ond trend. Nord och Nygren (2002) anser att det är samhället i stort som glömmer bort stora delar av Sverige – och medierna hakar därför på.

Vad beror medieskugga på då? Det frågar sig Nord och Nygren (2002), som kom fram till att det är en kombination av medieinnehåll och mediekonsumtion som leder fram till begreppet medieskugga. I studien beskriver Nord och Nygren (2002) att för att ett område ska kunna klassas som ett område i medieskugga så krävs det först och främst att det prioriteras lågt i den redaktionella bevakningen. Men det beror även på vad publiken vill ha, hur de konsumerar nyheter. Om medierna bevakar ett område, men det är ingen i publiken som tar del av vad som rapporteras uppstår något som också kan kallas partiell medieskugga (Nord & Nygren, 2002).

2.7 Nära nyheter

En av de viktigaste funktionerna för morgontidningarna är att orientera läsarna om vad som händer i samhället, framför allt på deras hemort. Människor är generellt sett mer intresserade av lokala nyheter, då det är geografiskt mycket närmare (Asp et al., 1997). En annan faktor som spelar in är att gränsen mellan riksnyheter och lokala nyheter många gånger kan vara väldigt hårt, då flera ämnen kan beröra på både ett lokalt och rikstäckande plan. Asp et al. (1997) tar här upp bland annat skolfrågor och miljöfrågor.

Asp et al. (1997) lyfter fram att intresset för lokala nyheter beror på flera faktorer, bland annat kön, ålder och utbildning. Nyhetsvanorna är i många fall också knutna till den sociala situationen och i vilket skede personen är i livet. Intresset för nyheter sett till ålder är överlägset störst, äldre personer konsumerar nyheter betydligt mer än den yngre

generationen (Asp et al., 1997). De menar att det kan ses som en effekt av ökad social stabilitet och att då intresset för lokala nyheter växer. Med social stabilitet menas också att den lokala anknytningen ofta har betydelse. Har du bott länge i kommunen tar du del av fler lokala nyheter än om du bott i kommunen en kortare tid (Asp et al., 1997).

Intresset för nyheter beror inte bara på faktorerna kön, ålder, utbildning och hur länge man bott på orten. I studien talar man också om mediasituationen. Vad det finns för medieutbud och mediestruktur. Asp et al. (1997) tar upp tre faktorer som spelar in i mediasituationen, det handlar om den totala mediestrukturen, tidningssituationen och tidningsinnehållet. Lokaltidningen Göteborgs-Posten (GP) tas upp som ett exempel i det här sammanhanget. Undersökningar visar att personer bosatta i kommunerna utanför Göteborg inte är lika intresserade av nyheterna från GP, då det mest skrivs om de centrala delarna av Göteborg.

2.8 Ortsförankringens betydelse

Weibull (2013) skriver i sin studie *På väg mot en region?* att personer känner sig hemma där man bor för tillfället. Studien tar avstamp i Västra Götaland och riktar sig mot befolkningen i områdena omkring. Man tar upp att äldre personer med låg utbildning känner sig mer hemma där man bor – vilket de kopplar till intresset för nyheter på hemorten. Studien tar även upp det omvända, att yngre personer med hög utbildning inte känner samma tillhörighet med hemorten (Weibull, 2013, s. 47).

Samma studie visar med samma typ av analys att det skiljer sig mellan om personer på orten är högutbildade eller lågutbildade. Högutbildade känner inte samma typ av ortsförankring som en person på orten som är lågutbildad. I studien lyfter man två motsatser, man talar om att de i ung ålder som är högutbildade är så kallade *cosmopolitans*. Sedan benämner man de i hög ålder som är lågutbildade som *localists*.

Vikten av att känna sig som en del av orten, att känna en stark ortsförankring, är av hög relevans för att människan ska orientera sig på orten. I studien kopplas detta till vad människorna anser vara viktiga områden – och där kopplas det till nyhetsintresset. Och det visar sig att ortsförankringen är en viktig faktor för ett starkt nyhetsintresse.

2.9 Sociala umgänget kring nyheter

Englund (2006) tar upp morgontidningsläsning som en byggsten i människornas liv i byn By i Dalarna, där studien är genomförd. Studien vill belysa vad morgontidningen har för betydelse i miljö och sammanhang på en liten ort. Den visar hur viktig morgontidningen är för ortsborna, de ser morgontidningsläsning som en betydande del för sammanhållning och gemenskap.

Englund (2006) tar upp en landsbygdkultur som handlar om att gå in med tidningen till grannen i bondgården bredvid, med tidningen under armen. Flera personer, i enkätundersökningen, uppger att sitta där med en kopp kaffe och diskutera nyheterna betyder en hel del. Englund (2006) frågar sig om det är artiklarna i tidningen eller socialisationsaktiviteten som betyder mest för invånarna i By. Studien visar att djungeltelegrafan, när information sprids via personer, kan vara betydligt snabbare än lokaltidningen. Bjurström et al. (2000) beskriver det som intersubjektiva mönster. Att medierna skapar sociala relationer, en kollektiv identitet och gemenskap.

Kvalitet är en viktig aspekt för människor när de läser morgontidningar, menar Englund (2006). I studien talar flera ortsbor om missnöjet med att det slarvas mycket med stavfel, att det skrivs om oväsentliga händelser och att tidningen är för tunn. Det är en anledning till att flera väljer att inte prenumerera på morgontidningen i By. Det mediet som däremot går hem på de flesta håll är P4 Dalarna på radion, där endast sju procent helt och hållet väljer att inte lyssna på kanalen.

Det uppstår ett äktenskapsliknande förhållande mellan lokaltidningen och dess läsare (Englund, 2006). Hon menar att i ett äktenskap finns det ofta krav och förväntningar samt ömsesidig kärlek – “ibland hettar det till, de båda parterna råkar i dispyt, men det ska mycket till för en separation” (Englund, 2006, s. 47). Så är fallet i mänskliga relationer, men också i relationen mellan lokaltidningen och läsaren. Den som inte läser lokaltidningen kan liknas vid en ungarl, personen klarar sig ändå. Men det går inte att jämföra med läsaren och lokaltidningen, som inte vill avsluta relationen för att gå miste om den starka gemenskap som de byggt upp tillsammans (Englund, 2006).

3 Syfte och frågeställning

Syftet med vår studie är att undersöka hur nyhetsintresse kan se ut hos människor i underbevakade områden. Vi vill få en djupare förståelse för hur deras nyhetskonsumtion ser ut, och få berättelser om vilka följder underbevakningen har fått för dem.

- Hur ser intervjupersonernas nyhetsintresse ut, på lokal- respektive riksnivå?
- Hur ser intervjupersonerna på förtroendet mellan de själva och medierna, som har orten inom sitt bevakningsområde?
- Hur upplever våra intervjupersoner att den rådande bevakningen avspeglats på samhällets samhörighet och samtalsklimat?

4 Metod och forskningsetik

Vår metod för insamling av empiriskt material var semistrukturerade samtalsintervjuer. Vi utförde sex stycken intervjuer, som var av den mer reflekterande och berättande sorten. Det skulle kännas som ett vanligt samtal för intervjupersonen, där vi som intervjuare fick fram sex personers tankar och åsikter, utan att i en ytterst begränsad utsträckning dela med oss av våra egna (Trost, 2005).

4.1 Intervjuer

Vid första anblicken kan underlaget verka tunt, med endast sex intervjupersoner. Semistrukturerade kvalitativa studier på ett hermeneutisk tolkningssätt grundas i regel på empiriskt material från mellan åtta till fjorton respondenter. Men valet av sex intervjupersoner kopplar vi till syftet, som vi menar gynnas av färre berättare – som får större plats för sina berättelser. Valet grundar sig också i tidigare forskning som lämnat en lucka för vår typ av undersökning, som belyser människors berättade upplevelser.

4.1.1 Urval

Sett till att vi intervjuade sex personer av cirka 400 invånare i Gäddede insåg vi att det skulle bli en omöjlighet för oss att få någon form av representation. Vi utgick i stället från Repstad (2007) och det som kallas för ett brett sammansatt urval. Där är huvudkriteriet att man tar hänsyn till om intervjupersonerna har något relevant att tillföra utifrån studiens frågeställningar. För oss var det också viktigt att ta hänsyn till att några av våra intervjupersoner kunde sticka ut i sina åsikter. I urvalet är det av stor vikt

att intervjupersonerna är så olika varandra som möjligt (Repstad, 2007). Eftersom vi hade en strävan att få en godtycklig och någorlunda generell spridning bland våra intervjupersoner – men att få den statistisk representativ var omöjligt (Repstad, 2007). Genom att läsa tidigare forskning inom ämnet förstod vi att det fanns olika erfarenheter och egenskaper hos människor som kunde skilja deras inställning till det vi frågade efter. Vi valde bland annat att ta hänsyn till varifrån personen kom, eftersom det kan ha viss betydelse för intervjupersonens inställning till nyhetsintresse. Asp et al. (1997) skriver att social stabilitet, om personen bott i området en längre tid, är en viktig faktor i människors intresse för nyheter på hemorten. Därför var det relevant för vår studie att ha med personer som är av utomorts härkomst – samt personer som bott i Gäddede hela sitt liv.

En helt representativ åldersspridning sökte vi inte i vår studie, då det inte alls var möjligt med bara sex intervjupersoner. Men vi försökte ändå så godtyckligt som möjligt att få en spridning bland låg ålder, medelålder och hög ålder. Vårt empiriska material bestod av berättelser från två personer med låg ålder (16-35), två medelålders (36-55) och två med hög ålder (över 55 år). Tidigare forskning har nämligen visat att åldern kan skapa skilda inställningar till lokala nyheter och vi ville följa Repstads (2007) brett sammansatt urval som syftar till att intervjupersoner ska vara så olika varandra som möjligt. Asp et al. (1997) menar att en äldre person konsumerar mer nyheter än en ung person och har starkare intresse för lokala nyheter. Det var av stor vikt för oss då vi trodde att det skulle ge oss olikheter om vi valde att ta med både unga och äldre intervjupersoner.

För att komma i kontakt med respektive intervjuperson utgick vi från det som Repstad (2007) kallar ”snöbollsprincipen”. Det handlar om att våra inledande intervjupersoner rekommenderade och introducerade ytterligare intervjupersoner för oss. Risken med det valet av metod är att det kan finnas en tendens hos intervjupersonerna att rekommendera personer som tycker likadant som de själva (Repstad, 2007). En annan risk med den metoden är att anonymiteten inte blir lika säker, då fler personer känner till den personens medverkan. Vi har försökt skapa så många olikheter som möjligt i vårt urval, genom att göra det brett. Men som utgångspunkt bör det självklart vara att alla intervjupersoner har något gemensamt (Repstad, 2007). Det fick vi genom att alla är bosatta i Gäddede. Att alla intervjupersoner är bosatta i Gäddede gjorde det däremot komplicerat sett till identifikationen. Så för att säkra anonymiteten valde vi att endast

benämna våra intervjupersoner med fiktiva namn och placera intervjupersonerna i en grupp med låg, medel och hög ålder.

4.1.2 Datainsamling

I kvalitativa studier finns det olika insamlingsmetoder. Trost (2005) berör bland annat fokusgrupper, gruppintervjuer, telefonintervjuer, enkätintervjuer och personliga intervjuer. Vi stödjer oss på Trost:s (2005) resonemang om förtroendet kring intervjupersonernas svar när vi valde att göra djupgående samtalsintervjuer med sex invånare i Gäddede.

Samtalsintervjuer kräver ett personligt möte mellan intervjuaren och intervjupersonen, för att få fram personens uppfattningar och värderingar på bästa sätt (Larsson, 2010). Intervjuerna var av semistrukturerad karaktär, där intervjun hade olika teman/huvudfrågor som sedan under intervjuens gång följdes upp med följdfrågor. Intervjuerna såg olika ut beroende på hur de sex intervjupersonerna svarade. Men med en fast ram på teman, som vi i varje intervju skulle gå igenom, så fick vi ändå en grundstomme i struktureringen av intervjuerna.

Det kan inte garanteras att det som berättas i fokusgrupper eller gruppintervjuer är konfidentiellt. I Gäddede hade därför anonymiteten legat i farozonen om vi hade valt gruppintervjuer. Vi personligen hade inte kunnat garantera att det som sagts, stannat i gruppen. Vi såg ytterligare en risk med fokusgrupper när det gäller småorter som Gäddede, då deltagarnas relation till varandra kan påverka svaren.

- Intervjuperson 1 – Robin
En man i åldern 16-35 års ålder.
- Intervjuperson 2 – Lisa
En kvinna i åldern 16-35 års ålder.
- Intervjuperson 3 – Håkan
En man i åldern 36-55 års ålder.
- Intervjuperson 4 – Sara
En kvinna i åldern 36-55 års ålder.

- Intervjuperson 5 – Karin
En kvinna över 55 år.
- Intervjuperson 6 – Ingvar
En man över 55 år.

För att bevara anonymiteten så har vi tilldelat intervjupersonerna fiktiva namn. Vi kunde inte heller precisera åldrarna, eller berätta vilka som är av utomorts härkomst. Men vi gjorde urvalet så att vi fick berättelser från två personer av utomorts härkomst, och även två högutbildade (eftergymnasial utbildning).

Innan vi genomförde de riktiga semistrukturerade intervjuerna så utförde vi en testintervju. Vi ville se om intervjuguiden fungerade och om våra huvudfrågor gav relevanta svar för studien. Larsson (2010) skriver om att det är nödvändigt att göra en testintervju eftersom det ofta kan visa om intervjuguiden är tillräcklig. Den kanske måste ändras, då det kan visa sig att omfånget är för litet – eller för stort. I testintervjun fick vi viktig erfarenhet, som vi kom att ta med oss in i de riktiga intervjuerna. Vi fick även förslag på vad vi kunde förändra i frågor som var för vaga, snäva eller abstrakta. Personen i testintervjun berättade också hur känslan var under samtalsdelarna, och hur trygg och bekväm situationen kändes. Det fick oss att reflektera över hur vi agerade, vad vi gjorde bra och vad vi behövde ändra på. Bland annat så resulterade testintervjun i att vi började fundera över vilka roller vi skulle ha under intervjuerna. Om en av oss skulle axla rollen som intervjuare, och den andre skulle skriva ner stödord och sköta inspelningstekniken. Vi beslutade oss för att ha sådana roller, men utan att följa det slaviskt. I varje intervju var en av oss huvudintervjuare och den andre var sekreterare, som även den var aktivt deltagande i samtalet.

4.1.3 Intervjugenomförande

I inledningsfasen av de semistrukturerade intervjuerna så beskrev vi kortfattat för intervjupersonen vad studien gick ut på. Vilka våra problemområden var och varför intervjupersonen blev tillfrågad. Sedan berättade vi att medverkandet var anonymt, och att friheten fanns att avbryta samtalet när denne så ville. Vidare så berättade vi att samtalet skulle spelas in. De två inspelningsmodulerna ljudtestades och sedan kvarstod bara att fråga om intervjupersonen hade några frågor innan intervjun startade.

Enligt Trost (2005) kan det vara en nackdel att vara två personer som genomför intervjun, med hänseende till maktförhållandet gentemot personen som blir intervjuad. Det ska undvikas att intervjupersonen känner sig underlägsen, menar Trost (2005), som även höjer ett varningens finger för att med två intervjupersoner så kan det infinna sig ett mindre bra samspel, som i sin tur kan leda till en negativ utgång på resultatet av intervjun. Vi valde ändå att vara två intervjuare vid intervjutillfällena. Vi kände att två personer skulle fånga intryck och upplevelser bättre än en person. Vidare så förklarar Trost (2005) att det vid ett gott samarbete mellan intervjuarna ofta genererar i en väl utförd intervju. Eftersom vi delade den åsikten, och ansåg att vi har ett gott samspel i intervjusituationer, så upplevde vi att det var bäst lämpat att vara två personer. Vi resonerade om att bättre intryck och upplevelser, skulle leda till bättre följdfrågor. Som tidigare berättat så gick vi in i två olika roller under intervjuerna. En av oss var mer aktiv under intervjuerna och ställde majoriteten av frågorna, den andre var ansvarig för att föra stödanteckningar löpande under intervjun, något vi bedömde som stärkande för vår kommande analys. I stödanteckningarna skrev vi ner stödord för vad personerna sa samt vilken tid i intervjun personen sa det.

4.2 Etiska aspekter

Att genomföra en studie på en liten ort som Gäddede innebar flera etiska kontroverser, som vi resonerat kring och vägt in. Vi har delvis utgått från Repstads (2007) tre riktlinjer kring de etiska aspekterna. Det handlar om information, konfidentialitet och nyttjande. I urvalsdelen uteslöt vi fokusgrupper eftersom vi ansåg att det fanns risk att det skulle äventyra den etiska aspekten sett till konfidentialitet. På en ort med ungefär 400 personer är det svårt att garantera att allt som sägs stannar i gruppen.

Inför varje intervju har vi tydligt beskrivit vad studien går ut på, vilka delar som frågorna kommer vara utifrån. Vi har även varit noga med att poängtera att ett medverkande i studien varit helt frivilligt och att intervjun kunde avslutas när som helst. Repstad (2007) lyfter fram nyttjande, att allt som sägs i forskningsintervjun endast får användas till studien och inget annat. Det är något vi varit noga med vid allt insamlat material.

4.2.1 Sidoprojekt

En annan etisk aspekt som vi haft i åtanke fortlöpande under undersökningen är det journalistiska arbetet som vi drivit vid sidan av. Ett journalistiskt projekt som varade under de fyra veckorna som vi var i Gäddede, och som bestod av en blogg och podcast där vi publicerade nyheter och reflekterade över journalistik i ett underbevakat område. I flertalet av blogginläggen och podcastavsnitten har personer från Gäddede medverkat, dels muntligt och i skrift. Vi har därför hela tiden varit noga med att särskilja på projektet och studien. Först och främst har de personer som medverkat i studien inte haft någonting med projektet att göra – och vise versa. Dessutom har vi haft ett strategiskt arbete med att disponera vår tid mellan studien och projektet, så de olika områdena inte gått in och stört varandra – tidsmässigt. Däremot så kan det ha stört relationen mellan oss, som intervjuare, och de intervjuade. Eftersom vår blogg och podcast fanns tillgänglig för alla, och blev väldigt uppmärksammas av invånarna i samhället. Det finns en risk att de sex personerna som vi intervjuade i studien på förhand hade en inställning till oss som kan ha påverkat deras svar. Dessutom så innebar sidoprojektet att vi var tvungna att vara extra tydliga med att det var forskningintervjuer som genomfördes – inte journalistiskt material som införskaffades – samt att det var under strikt anonymitet.

4.3 Tolkningsprocessen

Vårt syfte med den här studien var att försöka förstå hur sex människor i ett av Sveriges många underbevakade område ser på nyhetsintresset. För att kunna göra det behövde vi tillämpa tolkningsläran hermeneutik, som utgår från empatin för att förstå (Thurén, 2007). Vi skulle sätta oss in i våra berättares situation, och nå förståelse djupare än vad bara orden formulerade. Bryman (2011) beskriver hermeneutiken som ett sökande efter förståelse av människors beteende och handlingar, mer än en inriktning på de krafter som framkallat dessa. Det stämmer väl överens med vår problemfrågeställning, som inte ska synliggöra varför nyhetsintresset ser ut som det gör för våra sex invånare i Gäddede – utan hur nyhetsintresset ser ut.

Metoden påpekade dock risker i att vår förförståelse skulle leda till subjektiva bedömningar, att vi helt enkelt skulle leta efter våra egna värderingar i våra intervjupersoners uttalanden. Så för att kunna utföra tolkandet av andras förförståelse, så krävdes medvetenhet om våra egna (Repstad, 2007). Vi betrakade det som att vi, i

våra tolkningsroller, behövde se till oss själva, reflektera, diskutera över vår värderingar och fördomar – innan vi kunde tolka andras. Innan avfärden till Gäddede satte vi oss och skrev ner våra tankar, värderingar och åsikter i frågan – samt fördomarna om svaren vi skulle få. Det välfyllda A3-pappret slängdes sedan symboliskt i papperskorgen, som en signal för oss själva att vi åkte till Gäddede med oskrivna blad.

Inom hermeneutiken benämns ofta tolkningsprocessen som en “hermeneutisk cirkel”. Här varvade vi tolkning av helhetsbilden, som var relativt vag och övergripande, med tolkning av enskilda delar, sedan relaterade vi delarna med helheten (Kvale, 1979, refererad i Repstad, 2007). Det gjorde vi för att kontinuerligt få fördjupning i meningsförståelsen (Repstad, 2007). Vi ansåg att det var av stor vikt att vi såg hela sammanhanget, och vad som föranledde de enskilda utsagorna, som enkelt kunde gå förlorat om vi bara tolkade enskilda delar. Likväl en alltför vid bild om vi enbart hade tittat på den övergripande helhetsbilden. Tillsammans med den här hermeneutiska processen så hör kreativitet och fantasi till, men där disciplinerades vi av våra egna kunskaper om ämnena (Repstad, 2007). Men som vi tidigare förklarade så var vi tvungna att vara medvetna om våra egna förutsättningar för tolkningsarbetet. Metoden att slänga våra värderingar, åsikter och fördomar i papperskorgen innan avfärden var förvisso symboliskt och berikade oss själva genom att belysa våra egna förförståelse – men det vore naivt att tro att det skulle göra oss nollställda.

Det tillkom även att en del av analysen också var själva skrivandet. Det var till stor del i analyskrivandets stund som en annan tolkningsvinkel uppdagades – och ibland hade vi mellan oss skilda tolkningsantaganden, som vi diskuterade och till sist sammanställde.

Samtliga intervjuer transkriberades direkt efter att de var färdiga, det underlättade att ha intervjuerna i färskt minne. Vi skrev ordagrant vilka frågor vi ställde samt vilka svar som våra intervjupersoner gav oss. Deras kroppspråk gick dock förlorat i och med att vi använde oss av ljudinspelning. Emellertid antecknade en av oss viktiga detaljer fortlöpande under varje intervju, så kroppspråk hade kunnat noterats. Men vi ansåg att det hade tagit för mycket energi, som i stället lades på att lyssna, följa och moderera intervjuerna. I transkriberingen valde vi att inte skriva ut tonfallen och pauserna, som fanns tillgängligt för oss i ljudfilerna. Delvis för att materialet hade blivit för omfattande och tidskrävande (Kvale & Brinkmann, 2014), men också för att vi bedömde att det inte skulle ha betydelse i vårt analyserande av det empiriska materialet.

4.4 Metodkritik

Vår strävan i intervjuerna var att få höra intervjupersonernas beskrivning av hur de upplever nyhetsintresse, samhörighet och förtroende för medierna. Intervjumetoden kan kritiserats för att vara individualiserad, med andra ord alltför betonad på enskilda människors tankar, åsikter, känslor, sociala strukturer och sammanhang (Repstad, 2007). Intervjumetoden är dock nödvändig i vår problemformulering, och Repstad (2007) förklarar vidare att det inte är anmärkningar mot intervjuerna i sig, utan däremot en påminnelse när det är dags att analysera och tolka det empiriska materialet.

En annan risk vi på förhand befarade var att intervjupersonerna kände vissa krav på sig att ge svar som de trodde vi förväntade oss. Att intervjupersonerna på förhand hade en bild över vilket syfte vi hade med studien. Repstad (2007) skriver att det är viktigt att låta intervjupersonerna vara så bekväma som möjligt med situationen. Vi hade också på känn att bandade intervjuer kunde dra ner ärligheten och udden i intervjupersonernas svar. Att det skulle bildas en rädsla, då intervjupersonerna var medvetna om att intervjun spelades in. Vid bandade intervjuer kan det lätt bli att intervjupersoner håller igen lite och i stället öppnar sig när inspelningen är över (Repstad, 2007).

Det kan inte för mycket understrykas att vår studie består av semistrukturerade intervjuer med sex invånare i Gäddede, med syfte att belysa hur några invånarna där ser på nyhetsintresset. Det är av stor vikt att studiens resultat omöjligt kan generaliseras till andra miljöer (Bryman, 2011). Det vi framställer är strikt bundet till den här studien, och därför ingenting som kan appliceras i andra sammanhang. Våra sex invånare i Gäddede är inte heller representativa för hela populationen i Gäddede. Och studien är också exklusiv, i den mening att ingen – inte ens vi – skulle kunna göra om studien och få samma resultat. Det eftersom att vår förförståelse formar våra frågor, tolkningar och slutsatser. Men också intervjupersonernas förförståelse, som vid en andra intervju inte skulle avge samma svar.

5 Resultat och analys

I det här avsnittet vidrör vi de resultat och den analys från de sex invånarnas berättelser om hur de upplever situationen i Gäddede. För att vi skulle förstå och kunna ta in deras upplevelser har vi i resultat- och analysfasen använt oss av hermeneutiken för att tolka. I

mötena med Robin, Lisa, Sara, Håkan, Karin och Ingvar så ville vi förstå hur de tänker och känner i ämnet. Till den här delen av studien var även våra egna förförståelser en viktig pusselbit för att analysen skulle slå väl ut. Vi har internt synliggjort våra förförståelser, och därefter byggde vi upp ett förhållningssätt, där vi agerade varandras övervakare – för att inte låta våra egna tankar och åsikter ta över analysen. Mer ingående så gick rollen som övervakare ut på att ifrågasätta den andres tolkningar – oavsett övervakarens egna uppfattning. Rollskifte skedde allt eftersom, och frågor som ”hur tänkte du här?”, ”varför ser du på det så?” gjorde att vi inte bara tolkade – utan även tvingades förstå hur vi tolkade, och varför. Men likväl är den egna förförståelsen en del av tolkningsprocessen, som vi omöjligt kunde vara fullständigt neutrala i. Således, vår förförståelse, våra interna diskussioner, tillsammans med teori, den tidigare forskningen samt de sex intervjupersonernas berättelser sammanstrålade och mynnade ut i vår analys. Valet av de tre teman, samhörighet, förtroende och nyhetsintresse förankras i problemformuleringen.

5.1 Samhörighet

Lokaljournalistiken spelar in i hur invånarna på en ort upplever sin lokala identitet och att lokaljournalistik genererar samhörighet (Nygren, 2004). I ett utvecklat resonemang, det som skrivs om samhället ger både invånarna och området en gemensam identitet och ett gemensamt värde gentemot det omgivande samhället.

Karins upplevelse är att om man inte får synas i tidningar, radio och TV medför det att mindre samhällens utanförskap blir ännu tydligare. Gäddede är redan bortglömt av det svenska samhället, och att mediernas bortprioriteringar spär på situationen.

Kombinationen är en ond cirkel, som hon inte ser något slut på. “Den bristande bevakningen, den tror jag påverkar resten av samhället utanför. Att vi blir nedprioriterade, bortglömda. Det tror jag. När det aldrig skrivs något eller hörs något från Gäddede”, säger Karin.

Nord och Nygren (2002) menar att det svenska samhällets aktiva val att utelämna glesbygden, gör att medierna tänker likadant. För Karin är det viktigt att få vara en del av debatten, hon uttrycker att hon gärna skulle medverka i en panel där det finns utrymme att säga hur hon och andra bosatta på glesbygden tycker och tänker kring frågor. Men hon känner sig nedprioriterad och bortglömd eftersom hon inte har

möjlighet att delta i något sådant, då det inte finns forum för det. För henne är det viktigt att få känna den lokala identiteten som Nygren (2004) skriver om.

Att samhörigheten med samhället påverkas negativt av mediernas snåla bevakning, anser också Sara. Hon ser det som att informationen som invånarna går miste om gör att det skapas en egen liten värld i Gäddede. När det inte kommer in röster och information utifrån så tror hon att människorna i Gäddede får svårare att känna sig som en del av samhället i stort.

S: "Jag tror att den bristande bevakningen påverkar samhörigheten, för skulle det vara mer bevakning och mer reportage så skulle man få en större förståelse och samhörighet. Så fort informationen försvinner så bildas det en rädsla och det håller murarna jättehögt. Ju mer information du kan få så kan du välja vad du vill ta del av. Så småningom kan man kliva förbi väldigt mycket. Det kan du ju inte om du inte får information".

Sara menar att information måste finnas för att människor ska förstå varandra på en ort som Gäddede. Det medierna informerar om kan få människor att se på saker annorlunda. Hon syftar på att medierna kan bredda människors synsätt. Men utan den informationen står människor kvar i samma gamla tankar, med samma värderingar, tror Sara. Det i sin tur tror hon har att göra med samhörighet, att inte ens få möjligheten att se allt ur ett bredare perspektiv gör att hon känner sig maktlös. Vi vill gärna ha kunskap om världen, eftersom vi vill utveckla den värld vi lever i (Gripsrud, 2002). Det Sara säger tyder också på en avsaknad av identitet, hon känner sig utelämnad i den värld hon själv lever i. Mediernas gemenskap kan kännas likadant som att vara medlem i en organisation eller tro på en viss religion (Gripsrud, 2002). Håkan upplever också en avsaknad av identitet, men mer i sammankoppling till samhället.

H: "Gäddede är ju ändå en turistort. Och vi ska ju försöka leva på turism här. Och turismen är ju viktig här. Och syns man inte så finns man inte (...) Men det är ju min personliga åsikt. Jag vet ju inte, men jag tror det. Men många tycker väl att det är skönt också. Men jag är inte en av dem. Jag vill ju ha mer att leva av här, för vi har ju otroliga resurser. Som inte många vet om".

Håkan talar om vilket bra rykte Gäddede kunde ha haft, om de hade fått synas. Han är medveten om mediernas makt i det här fallet. Utan mediernas närvaro kommer Gäddede fortsatt endast vara en markering på kartan. Håkan säger att "nyheter är väl viktiga vart det än är, nyheter behöver komma ut och folk behöver veta". Han syftar också till att

medierna kan bli Gäddedes väg ut till resten av samhället, som kan främja orten. Sara betonar även hon vikten av Gäddedes ansikte utåt, att det är ett krav för att synas.

S: "Att Gäddede är ett ställe som får en klang, det tror jag är jätteviktigt. Vi är ju beroende av folk som flyttar in, som kommer hit i olika former. Stannar de inte här och bosätter sig så kanske de kommer hit igen på semester, som gynnar våra företag. Och då måste det ju rapporteras och skrivas och visas bilder. Så det är jätteviktigt".

Sara ser också en tydlig trend i att mediernas bristande bevakning gör att orten får lida ont. Hon är medveten om att medierna har en roll i att lyfta ett samhälle som Gäddede, och hon är bekymrad över det sjunkande invånarantalet och mediernas svala intresse för orten. När allt fler människor flyttar från dessa orter och det sker en avfolkning så känner de existerande medierna att det inte finns något intresse att bevaka orten, effekten av det blir att även nya medier känner att det inte finns någon anledning att etablera sig på den orten (Nord & Nygren, 2002).

Robin tycker inte att mediernas underbevakning får någon konsekvens på hur man ser på Gäddede utifrån – han tycker heller inte att samhörigheten i Gäddede påverkas. Då tänker han på sin umgängeskrets, eftersom han inte anser sig vara en del av samhället Gäddede.

R: "Mig påverkar det ingenting i alla fall. Känner jag. Gäddede är väl inget mer annorlunda än något annat ställe. Jag ser inte så mycket att klaga på här, kan inte liksom tänka på något på en gång. Inte för mig i alla fall, det finns säkert andra personer som tycker annorlunda (...) Det är inte så många jag är intresserad av att prata med i den här byn. Det är lite så. För mig är det mest genom jobbet och genom kompisarna. De jag umgås med under helgerna".

Robin känner inte någon samhörighet med sin hemort. Han känner sig inte riktigt som en del av samhället. Han är inte särskilt intresserad av att känna sig som en i gruppen Gäddede heller för den delen. Robin pratar om att han inte ens vet om han kommer bo i bygden i framtiden, vilket han tror spelar in en del i hur han känner. Weibull (2013) menar att yngre personer inte känner samma anknytning till hemorten.

Lisa ser att samhörigheten blir sämre om man inte syns. Eftersom det medför att ett gap uppstår mellan mindre samhällen och storstäderna, som bara blir större och större. "Det är tråkigt för det känns som vi försvinner allt mer, det gör det verkligen", säger Lisa. En följd av dålig samhörighet mellan mindre samhällen – och storstäderna – säger Håkan är

att människorna i Gäddede inte förväntar sig någon hjälp utifrån. "Vi är väl vana vid det här, så vi löser de mesta problemen själva. Men samhörigheten är väl generellt bra", tycker Håkan. Den lokala identiteten som invånarna i ett samhälle känner, är en följd av hur den lokala bevakningen fungerar (Nygren, 2004). Håkan tror att Gäddede fått en stämpel, och att det kan bero på fördomar hos medierna. Eller för att invånarna i Gäddede aldrig får chansen att medverka i tidning, TV eller radio. Då är det ju svårt att bevisa någon motsats till bilderna.

H: "Ja...Vi ligger ju "in the middle of fucking nowhere" så att säga. De tror väl att vi är kanske lite inskränkta, och så. Men det tycker jag inte att vi är – till viss del kanske – men vi är ganska stolta vi som bor här och vi som trivs här vill nog göra det bästa av situationen. Och vi vill ju bo kvar (...) Det är ju mycket som saknas här, bra infrastruktur, vi har ingen polis, inga riktiga lärare, vi är ju lite wild-wild west, kan man ju säga. Folk kan ju nästan hitta på vad som helst här – om de bara hade velat, men så är det ju inte, som tur är. Men här skulle ju folk kunnat leva loppan bäst de velat, för oftast kan ju inte ens polisen komma hit för att det finns ju inte resurser. Än så länge har det ju gått bra, i det mesta i alla fall. Som tur var har vi ju i alla fall en ambulans på orten. Och det är jag själglad över".

Nord och Nygren (2002) säger att det är samhället i stort som glömmer bort stora delar av Sverige – och medierna hakar på. Det är därför inte mediernas fel, eller för den delen mediernas uppgift att vända på den onda trenden (Nord & Nygren, 2002). Men Karin ser ändå medierna som en medbrottsling i samhällets centralisering.

K: "Medierna är ju viktiga, för hör man ingenting om Gäddede, glömmer man ju bort att vi finns (...) Blir det aldrig uppmärksammat att bankomater och allt annat plockas bort så blir det ju lätt att göra det".

Och Håkan menar att det har påverkat hur Gäddede ser ut i dag. Hans svar tyder på en uppgivenhet – att resurser som borde finnas inte alls existerar. Men i hans svar som visar missnöje döljer sig ändå en stolthet. Håkan säger att "man gör det bästa av situationen" och "vi vill ju bo kvar". Om massmedias prioritering frångår nyheter med samhällsrelevans och i stället endast fokuserar på exempelvis brott och olyckor blir deras val av nyheter ett svek mot oss som samhällsmedborgare (Gripsrud, 2002).

Ingvar upplever samhörigheten i Gäddede som god, till skillnad från kopplingen till samhället bortom fjälltopparna. Han poängterar flera gånger att det är viktigt att platser som Gäddede inte hamnar utanför eller tynar bort genom att det avfolkas. Han tror att en

del av det är att medierna inte är på plats och bevakar orten. Det får samhället att inte känna sig som "en i gänget".

I: "Kanske att det vid vissa tillfällen hade varit en stor hjälp med journalister på plats. Vi kommer ju ut mer då. Nu vet ju jag att det inte får bli färre människor i Frostviken. Det får det inte bli. Det kommer till att öka".

Ingvar beskriver Gäddede med omnejd som "vi", som en stor familj. Bjurström et al. (2000) förklarar hur medierna kan påverka ett samhälle, han menar att medierna skapar sociala relationer och god gemenskap. Sara tror det kan ligga något i att mediernas närvaro kan föra samman en grupp. Hon pratar ivrigt om vikten av att få in en tredje part i bygdens sammansvetsade grupp, och hon tror att medierna skulle kunna fylla den rollen. Det kan få människor att se allt ur ett bredare perspektiv. "Vi skapar en bild av oss själva i interaktion med omgivningen, medierna presenterar material som vi ser oss själva genom" (Gripsrud, 2002, s. 43). Sara tror nämligen inte att det är helt sunt att ha för god sammanhållning på en liten ort som Gäddede, utan det är nödvändigt att få intryck utifrån.

S: "Alla förändringar leder ju till någonting. Och det är ingenting som säger att en tajt sammanhållning är det bästa för en glesbygd. Ibland behöver du dela en grupp för att se det mera. Jag tror att det kan vara en liten fälla när alla känner varandra. Att man slutar lyssna. Men jag tror att man skulle ha hjälp av god och bra och ofta reportage härifrån. Det skulle bli mycket bättre än att bara se det från sitt håll".

Karin tycker inte att sammanhållningen är bra. Hon vill gärna vara en del av gruppen, men det är svårt att ta sig in. Vikten av att känna sig som en del av orten, att känna en stark ortsförankring, är av hög relevans för att människan ska orientera sig på orten (Weibull, 2013). Karin tror att invånare i Gäddede är bekväma med det man har. Det kanske också finns en rädsla för förändring, tänker hon högt. Möjligtvis hade mediebevakning luckrat upp en del av de slutna umgängeskretsarna.

K: "Det kanske inte är unikt för Gäddede, men jag tror det är ganska svårt att komma in. Det är svårt när man kommer utifrån, man måste vara väldigt aktiv själv. Jag vet inte om folk är rädda, men...det blir ju alltid ett samtalsämne om det skrivs om någonting i Gäddede. Då har man ju alltid något att ta upp, så blir det inte alltid om vädret. Om det till exempel görs ett reportage om en nyinflyttad så får man ju lära känna den familjen på det viset".

Ingvar berättar om strävan hos alla att ta vara på bygden – och hålla ihop den grupp människor som bor kvar. Han pratar om den goda sammanhållningen. Att det går att diskutera med vem som helst, om vad som helst. Det är en självklarhet att det hör till vardagen, anser Ingvar. Han säger att det är ett sätt att hålla ihop gruppen. I många fall betyder diskussionen kring tidningsartikeln mer än själva innehållet i tidningsartikeln (Bjurström et al., 2000). Ingvar säger att nyheterna får människor i Gäddede att börja prata med varandra. Det får i alla fall honom att diskutera med människor på olika platser. Englund (2006) tar upp en landsbygdskultur som handlar om att man går in med tidningen till grannen i bondgården bredvid, med tidningen under armen.

I: "Om man träffas så kan man ju diskutera saker som har hänt. Om man hört något eller läst något, på Radio Jämtland eller läst i tidningen. Då tar man upp det och frågar vad personen tyckte. Och träffar man han som varit med i radio så kan man ju diskutera om de gjort det rätt på Radio Jämtland. Det är naturligt att man måste ha en diskussion kring det".

Nyheter skapar samtal, det tycker Lisa också. Men inte att samtalen gör det sociala livet i Gäddede bra alla gånger. Människor håller oftast med för att ingen vågar tycka annorlunda. Lisa tror inte det är bra. Det får inte orten att utvecklas.

L: "Nyheter skapar väl samtalsämnen, det gör de ibland kanske. Att diskutera om saker här med folk på byn...ja, det är ganska hopplöst. Folk lyssnar dåligt och är ganska insnöade. Det finns saker som folk säger som man kanske vill säga emot, men inte riktigt vågar säga. Det skulle kunna få en att bli utanför. Det är så jävla lätt att stöta sig med folk här. Och det vill man ju inte, om man ska kunna bo kvar".

Lisa känner en frustration över att samtalen kring en nyhet inte riktigt fungerar. Hon tycker folk är "insnöade", det fungerar inte riktigt när hon själv egentligen vill föra en diskussion kring vissa saker. Det är något som skulle betyda mycket för Lisa i hennes vardag. I studien *Nyheter i våra hjärtan* drar Wadbring och Bergström (2011) slutsatsen att nyhetsmedier har en stark ställning i samhället, bland annat genom att de används frekvent och att en stor del av läsarna har ett behov att ha en åsikt kring nyheterna.

5.2 Förtroende

Medborgarna behöver journalistik för att få information om vad de folkvalda politikerna står för och gör, på samma sätt som människor behöver journalistik för att få information om aktuella samhälls skeenden (Strömbäck, 2012). Medborgarna behöver

journalistik för att förhindra korruption och maktmissbruk (Häger, 2009).

“Östersundsmedierna vet ju inte ens hur långt det är hit. De vet ju knappt var Gäddede ligger. Om de inte vet så mycket om oss, så kanske det blir ett lågt intresse”, säger Håkan. Han är inne på Prakkes (1969) tre faktorer för nyhetsvärde, avstånd i tid, kultur och rum. En händelse som skett nyligen, berör något människor inom mediets spridningsområde kan relatera till och som är i närheten – kommer med störst sannolikhet att bli en nyhet (Prakke, 1969). Men Håkan tror inte bara att det geografiska avståndet avspeglar sig i nyhetsvärderingen, utan det handlar också om mediernas ekonomiska förutsättningar.

H: “De kanske tror lite att det är sista färden, det är långt att åka hit. Det kostar pengar. Det tar ju en hel dag för att göra ett litet reportage här om en grej, när det är 50 mil tur och retur. Det är klart att det är resurser där också, för media”.

Håkan visar i sitt sätt att uttrycka sig förståelse för att medierna har en svår situation rent ekonomiskt. Nygren och Wadbring (2013) skriver att mediecentrering har fått traditionella medier att fokusera mer på digitaliserad journalistik – något som försämrat ekonomin och tagit tid från den traditionella journalistiken på fältet. Men han pratar om “sista färden”, vilket tyder på ett underliggande budskap om att han tror medierna ser på Gäddede som en annan värld – långt borta. Hjarvard (2001) menar också att det är en ekonomisk aspekt, som gör att klyftan mellan storstäderna och glesbygden blir allt större. Ingvar talar även han om det geografiska avståndet mellan Gäddede och Östersundsmedierna som orsaken till att det hörs så lite ifrån Gäddede. “Så fort det händer något på andra platser så skrivs det i tidningen, men väldigt lite om Frostviken. De kanske tycker vi ligger lite på sidan av, så då kan de glömma oss”, säger Ingvar.

Samma medieskugga över Gäddede känner Karin. De är bortglömda. Starkast upplever hon Prakkes (1969) faktor det kulturella avståndet. Karin saknar nyheter som hon kan relatera till och identifiera sig med. Och det finns mycket av – hennes mått mätt – nyhetsvärde i Gäddede. Uppstartandet av gruvor, rennäringen, turismen eller om alla företagare i området. “Det är ju ingenting som rapporteras, tycker jag. Det är ju om det händer en olycka det kommer in en blänkare. Utöver det så är det ju knappt någonting de tar upp överhuvudtaget”, säger Karin.

Lisa söker också en mer mångsidig bevakning av Gäddede, inte som det är nu med bara

negativa nyheter från området. En faktor för mediernas tillförlitlighet är trovärdigheten i de uppgifter som medierna presenterar, alltså hurvida det frekvent förekommer missvisande uppgifter i mediet (Hadenius et al., 2009). Lisa menar att ut i landet så projicerar medierna Gäddede på ett sätt som inte överensstämmer med den verkliga bilden av samhället. Och det ger en nidsbild av invånarna i Gäddede.

L: "När det är något härifrån som media berättar om så är det typ bara negativt. Saker som tas ifrån oss, nedläggningar, olyckor. Det gör ju att vi verkar bo på en skitplats, där bara dåliga saker händer. Och här bor bara idioter".

Sara vill även hon ha mer nyheter, av alla typer, från Gäddede. Speciellt inslag och artiklar om alla fantastiska initiativ från eldsjälarna i området. Men hon tycker inte att medierna själva har skapat eller skapar en nidsbild av invånarna i Gäddede. Hon framhåller SVT Jämtland, som någon gång i månaden brukar spendera ett par dagar i Gäddede med omnejd, i så kallad reportageresa. Sara beskriver det som ett kanonkoncept, och att de ditresta journalisterna knappast har en vinklad eller dold agenda med rapporteringen från Gäddede. Men hon anser att medierna har en bristande kommunikation med invånarna, vilket försämrar deras rapportering.

S: "Jag har märkt att när de åker ända till oss så ska de göra en massa olika saker. Men det är ju när man har en dialog som man känner att det här vill jag presentera för er. Och det har de aldrig tid med. Jag önskar att få ha den dialogen att man kan prata innan, att vi kan berätta vad de borde rapportera om när de väl är här".

I kontrast till Sara rycker Robin på axlarna i frågan. Han säger att han inte orkar engagera sig i frågor om hur Gäddede bevakas, eller för den delen framställs. Han tror att intresset för bygden är något som kommer med åldern. Just nu bryr han sig inte speciellt mycket om vad som sker i närområdet. Om det inte är något stort så klart, då brukar han snacka med polarna om det. Men det är sällan något händer i Gäddede, anser Robin, och det är den enkla förklaringen, inte att medierna avsiktligt har snålat på rapporteringen från bygden.

R: "Va fan, det händer ju ingenting här. Vad ska man få veta om liksom? Det är svårt att skriva om någonting när det inte händer något. Och är det något som är värt att ha med, då tycker jag ändå att det står i tidningen. Men vill folk ha uppmärksamhet eller att något ska tas upp, så får de väl ta tag i det själva".

Ansvar ligger inte hos medierna – utan hos invånarna i Gäddede, menar Robin. Det är upp till alla i samhället att se till så att Östersundsmedierna belyser området. När Sara tipsar medierna så brukar de vara väldigt tillmötesgående. “För det mesta så brukar de plocka in det jag skickar. De har varit väldigt generösa”, säger Sara. Karin ställer sig kritiskt till att det är invånarna som ska ta fram nyheterna. Karin trycker på etiken, som är en av de svaga punkterna i det tämligen unga fenomenet medborgar- och deltagarjournalistik, då innehållet inte går under professionella journalisters etiska riktlinje så ifrågasätts den etiska tillämpningen i medborgargenererad journalistik, skriver Holt (2014). Karin ser också en fara med nyheter baserade på tips från invånarna i Gäddede, eftersom medierna enbart förankrar sig i den bilden, vilket enligt henne får följderna att när något väl rapporteras från Gäddede är det ensidigt, på det sättet att alla framställs som om de tycker likadant, om allting.

K: “De är inte objektiva i sin bevakning, tycker jag. Det är svårt att få saker belysta från olika håll, det vill medierna inte göra. Det är en bild som ska fram, på något sätt. När något inte är politiskt korrekt så förs det inte fram (...) Det gör ju att man bli irriterad på den bilden som går fram, att till exempel alla människor här vill utrota rovdjuren”.

Karin berättar att hon och hennes man vid flera tillfällen har fört fram åsikter i olika frågor och former, mestadels insändare till lokaltidningarna Länstidningen och Östersunds-Posten. Hon menar att de har försummats, eftersom åsikterna de kommit med ska vara “politiskt inkorrekta”, i mediernas mening. När i stället de motsatta åsikterna får forma karikatyren av den vanliga invånaren i Gäddede, så känner hon sig orättvist behandlad av medierna.

5.3 Nyhetsintresse

Ingvar talar om hans frekventa sätt att ta del av nyheter. Ingvar pratar om att han är en person som ständigt vill vara uppdaterad, för att han är nyfiken eller för att han bryr sig om vad som händer på orten. Han tror det är de två anledningarna. Lokala nyheter är något som betyder mycket för Ingvar. Det är en del av hans liv, av hans vardag.

Wadbring (2012) skriver om att konsumtion av nyheter tillhör en människas vardagsstruktur.

I: “Ja, det är genom radio och dagstidningen, LT då. Det första man hör är på radion naturligtvis, på Radio Jämtland. Och den är ju på redan klockan sex på morgonen. Och då ska

man höra nyheterna och varje halvtimme har man lokala nyheter. Och då får man ju in det som hänt, även det som har hänt hemma hos oss här i Gäddede”.

Johansson (2004) menar att nyhetsintresset till stor del styrs av igenkänningsfaktorn i det som tidningar, TV och radio skriver om. För Håkan är det just på det sättet. Han pratar mycket om att han dras till nyheter för att det är “skitviktigt” för en människa att “få reda på vad som händer i nejderna”. Han jämför sig själv med människor i större städer, där nyhetsutbudet är bra, och menar att han är lika intresserad av nyheter som de är.

H: “Det är väl lika viktigt för mig som för en som bor nere i Stockholm (...) Morgontidning har vi ju inte, morgontidningarna Länsidningen och Östersunds-Posten kommer ju hit först på eftermiddagen. Och då har man ju redan hört nyheterna sjuttioelva gånger. Så tidning, det har jag inte. För det är meningslöst (...) Vill jag köpa en pryl som annonseras i tidningen så är den ju redan såld när jag fått tidningen”.

Håkan gör just ingen skillnad på nyheter för honom och nyheter för någon annan. Han syftar till att nyheter är något alla behöver i sitt vardagliga liv – var du än bor någonstans. Hadenius et al. (2009) menar att dagstidningsläsning för många är en naturlig del i livsrytmen. Men Håkan kan inte ta del av nyheterna, det blir ett sorts ofrivilligt val att avstå prenumerationen av morgontidningen. Användandet av nyheter sker inte i ett vakuum, det ska passa in i vår dygnsrytm och livsförhållanden i övrigt (Nilsson, 2005).

S: “Tidningarna, ÖP och LT, vi är inte prenumeranter av det. Och jag går inte in på deras sida eftersom deras artiklar ofta är knutna till prenumeration. Dels tycker jag det är lite svårt med ÖP och LT, när de la om så man måste prenumerera (...) Så man får inte fram så mycket. Det är dock om det delas på Facebook, så man ser någonting. Jag brukar kolla på TV, vad heter det? Ja, Jämtlandsnytt. Det lokala där. Det gör jag. Jag tycker det är jättekul och hänga med där. Så det är lite så, men mer är det inte. Jag söker ingen mer information”.

Sara hindras liksom Håkan av att tidningen kommer sent, vilket gör att hon bojkottar den. Hon vill egentligen ta del av den, men prenumerationsväggar gör att hon hindras från att konsumera lokaltidningarnas nyheter på nätet. Hon är tveksam till utvecklingen, vilket gör henne uppgiven. Hon vill ta del av nyheter – men vill inte vara premiumprenumerant. Nygren och Wadbring (2013) tror inte på någon förändring framöver, de tror snarare att det kommer att fortsätta i samma trend som tidigare. För

Sara finns det ett intresse, men den vändning som ÖP och LT tagit till att ta betalt på internet hindrar henne. Det har fått henne att släppa de lokala nyheterna en aning, även fast hon inte vill. Sara säger “då kände jag att man får ju rikstäckande via Aftonbladet, då släppte jag allt som var närmare”. I studien *Media life* skriver Deuze (2011) att mediekonsumenter kommit allt närmare medierna, som kan ses som en konsekvens av det växande globala mediasystemet och den globala mediemarknaden. Det är samma sak med Robin som med Karin, fast han konsumerar i princip endast riksnyheter.

R: “Jag läser ju Aftonbladet på internet, brukar gå in och kolla varje dag. Speciellt Sportbladet. För det är väl det som är mest intressant, tycker jag. Jag brukar alltid skrolla igenom och kolla vad som händer. Om det har hänt någonting. Det är som sagt inte så mycket som intresserar mig här liksom. Det händer liksom inte så mycket. Inte så mycket att läsa om”.

I Robins fall handlar det helt och hållet om intresset. Han är inte intresserad av det som händer lokalt i Gäddede. Han väljer att blicka ut, bort från sin hemort. Han kan inte identifiera sig med det som händer i Gäddede och talar mycket om att “så är det nog för många i min ålder”. Den yngre generationen har vuxit upp i en helt annan medieomgivning än den äldre generationen, bland annat ses det som en trend att den yngre generationen känner sig mer hemma med snabba medier på internet (Nilsson, 2005). Lisa känner ett starkt intresse för lokala nyheter, men hon väljer bort lokaltidningar för att “det är krångligt”. Hon känner ett svalnande intresse för nyheter när annonser får större plats i tidningen än nyheter från hennes hemtrakt. Det gör att hon väljer andra lokala medier.

L: “Ja, det brukar väl vara radion. Lite olika program lyssnar jag gärna på. Speciellt på jobbet, där rullar den en del och så. Tycker det är ganska lätt att få in nyheter så (...) Det kanske är så att radion är så enkel att få reda på saker genom och sen höra människor babbla kan ju vara trevligt, även fast det inte alltid är så bra”.

Lisa menar att det är enkelt att få till sig radion, hennes val av lokalt medie styrs av en bekvämlighetsfaktor. Hon säger att människorna i radion “babblar”, men hon tar ändå radion före ÖP, LT och SVT Jämtland, eftersom det är enklare än andra medier. I det här fallet väljer Lisa bort en del av kvalitén för att det är enklare och passar henne bättre. Mårtens (2009) diskuterar kring hur radiomediet blivit så populärt och konstaterar att det dels har att göra med att radion fungerar som ett sällskap för publiken. Karin däremot tänker helt tvärtom. Hon tycker radion håller för låg nivå,

vilket hon grundar i kvalitetsaspekten. För henne styrs nyhetsintresset av vilket utbud och vad respektive medie väljer att lyfta fram om Gäddede.

K: "Nej, nej. Jag lyssnar väldigt lite på lokalradion. Det är för dåligt helt enkelt. Det finns ingen substans. Det är bara såna här nonsensgrejer. Jag lyssnar bara på P1 på radion (...) När jag är hemma här så brukar jag börja dagen med det. Gå in lite snabbt och kolla på ÖP också faktiskt (...) Sen tittar jag på TV, och då är det lokala nyheter, Jämtlandsnytt".

Det finns en underliggande bitterhet hos Karin när det gäller intresset för nyheter. Hon vill ha ett större utbud av lokala nyheter. "Om man tänker sig i tid så är det bara riksnyheter, de är så korta de här lokala programmen", tyder på att Karin har ett starkt intresse för lokala nyheter. Men utbudet och kvalitén gör att hon blir tvungen att lyfta blicken mot riksnyheter. Englund (2006) skriver om att en del av konsumenterna i hennes studie är missnöjda med kvalitén på det lokala. Kvalitetsaspekten är något som många konsumenter värderar högt, menar Englund (2006). Men missnöjet hos Karin ligger framförallt på utbudet av lokala medier. I mediernas frånvaro hittar Karin andra vägar till nyheter i stället för SVT Jämtland, P4 Jämtland, ÖP och Länstidningen. Hennes primära nyhetskälla är Frostviksbladet. En månadsutgåva som framställs av den ideella tillväxtorganisation i området, som generellt sett innehåller fyra sidor av annonser, kommande evenemang och någon lättare nyhet från orten. "Frostviksbladet är min lokala nyhetskälla (...) Det är kul att se att det händer någonting här, den här veckan skulle det vara någonting och då kan man se det i bladet", berättar Karin.

Frostviksbladet fyller en viktig funktion i samhället, menar Karin. Den ger henne information om vad som händer i Gäddede, något hon tror alla behöver för att hålla sig uppdaterad om närområdet. Alström och Hedman (2002) skriver i sin explorativa studie *Hot och möjligheter i morgondagens medievärld* att lokala nyhetskällor som startats upp fångar publiken väl på de små orterna, bättre än medier som har ett större bevakningsområde och saknar en självklar målgrupp. För Karin är det lokala något som betyder oerhört mycket för henne. Men samtidigt önskar hon sig mer nyhetsmaterial. Något Sara håller med om, för trots att Frostviksbladet ger invånarna viss information om vad som händer i närområdet så missar den betydande delar – som redaktionella plattformar vanligtvis omfattar i sin bevakning.

S: "Det finns en lokaltidning i området, eller det vi kallar Frostviksbladet. Och det som står där läses ju av alla, varenda bokstav. Det är det enda som når varenda person i vårt område (...)

Den information som vi tycker rör oss mest kommer från Frostviksbladet (...) Men den är ju inte redaktionell. Det blir ju inga artiklar i den och det kan jag sakna, det är ingen som bevakar våra närmaste saker. Och det blir heller ingen uppföljning. Om vi haft ett stormöte om flyktingarna eller något annat, så blir det inget reportage om det efteråt. Man använder inte Frostviksbladet som det, om vad som händer, så man blir uppdaterad. Det funkar inte så, det är bara om vad som kommer hända, sen händer det och sen inget mer”.

Frostviksbladet blir som ett komplement till att andra medier inte bevakar Gäddede så frekvent, det menar Sara. Men den har brister, tycker hon också. Ett samarbete mellan fler tidningar skulle göra möjligheterna bättre att lyckas på en liten ort, menar Alström och Hedman (2002), som också anser att lokala nyhetsblad inte bara tillfredsställer publiken, utan också lokala företag som vill marknadsföra sig själva. Robin läser inte alls Frostviksbladet. Vilket även det bottnar i det bristande intresset för bygden Gäddede.

R: “Där står det ju en del, men jag vet inte riktigt, jag har typ aldrig läst den. Men det brukar vara lite annonser och företagsnytt och sånt. Och så står det lite grann om vad som händer och så där. Såna grejer får man ju information om liksom. Om man är intresserad”.

Lisa konsumerar Frostviksbladet. Hon läser bladet för att bli informerad om vilka evenemang som ska ske – men mer än så är det inte.

L: “Frostviksbladet läser jag ju lite lätt ibland, men det är inte så mycket. Inte så noggrant, men det är bra att den görs tycker jag. Jag vet att många gillar den väldigt mycket för den tar ju upp mycket som händer (...) Annars så...ja det är klart att man hör ju folk berätta om vad som händer, genom folk kan man få reda på saker. Det kanske är mer skvaller och sånt kanske. Men ibland kan det ju handla om något man inte hört som den personen berättar”.

Frostviksbladet är ett informationsforum som etablerat sig i avsaknanden av större redaktionell bevakning av Gäddede. Robin, som inte nyttjar bladet, får sin information om närområdet via en annan plattform, sociala medier. “På Facebook får man se en del. Vänner som delar och så. Det är typ en artikel från ÖP man går in och läser ibland om någon delat den”, berättar Robin som flera gånger om dagen tittar igenom Facebook-flödet. Så fort Lisa får en ledig stund så bläddrar även hon igenom det senaste den sociala nätverkstjänsten har att erbjuda. Lisa anser att Facebook är en förnödenhet på glesbygden.

L: "Man ser ju mycket om vad som händer i trakterna. Där finns ju nästan alla nu. Till och med mormor. Jag tror att alla förstår hur viktig det är, nästan livsviktigt. Där hör man vad som händer, har hänt och vad som kommer att hända".

Karin avvisar däremot Facebook. Hon har bestämt sig för att inte gå med, och är helt emot den enorma konsumtionen av sociala medier. Eftersom det i sociala medier cirkulerar för mycket oväsentligheter som tar upp hennes tid.

K: "Det är ju där all information finns nu för tiden (...) Men jag tycker det är mest bara sånt som jag inte är intresserad av. Det är så jävla mycket blaj. Ursäktar att jag svär, det är som en goja jag inte är intresserad av att se. Jag är inte intresserad av vad alla människor ska äta till middag eller bilder på alla hundar och barn som är där. Men visst, gubben min är med där, han är ute på Facebook. Han har lite koll om det är något. Men jag märker att det är där nyheterna sprids. Om det är något i byn".

I studien *Delad glädje är dubbel glädje* skriver Wadbring och Ödmark (2014) att nyhetskonsumenter i större utsträckning delar nyheter med lättare innehåll, än av det tyngre slaget. Sara anser att Facebook är en utmärkt portal för informationsspridning. Främst syftar hon inte på delat redaktionellt material, utan på information från andra invånare i Gäddede om vad som händer i samhället.

S: "Det som är absolut viktigast här är Facebook. Det är min reflektion. Har du inte Facebook och inte är med där, så hänger du inte med vad som händer (...) Det är via Facebook som man kan konsumera jättemycket information om Gäddede (...) Man blir vänner med alla på Facebook, det är där det kommer fram vad som händer och så. Det är där man får veta".

Nutidens – och framtidens – nyhetskonsument kommer att behöva skapa en inre viralgranskare⁵ för att säkert kunna navigera sig i dagens nyhets klimat (Wadbring & Ödmark, 2014). Ingvar använder sig inte av sociala medier för att få nyheter. De nyheterna han inte får genom radion eller Länstidningen – tillkommer genom att han pratar med andra människor på bygden.

⁵ Granskar och analyserar information som sprids genom sociala medier.

I: "Det är ju på olika ställen vi möts på här. Nu blir det ju mer och mer, när man kan komma in på det som var Westbergs förut, gamla konsumhuset (...) Ja, och det är väl inte så mycket mer än att man träffar folk. Och diskuterar saker och ting".

Sara framhåller också närbutiken, i de gamla konsumlokalerna, som en av – de få till antalet – samlingspunkterna i samhället.

S: "Och det är ju turistbyrån och biblioteket som är de platserna, för vi har ju inte så många samlingsställen (...) På gamla Westbergs får man höra om saker som man inte hört om. Ja, det är mycket mun till mun där (...) Här är man ju beroende av TV, radio och att surfa. Sen är det ju mun till mun. Genom möten, att man är på samma ställe".

Håkan beskriver kommunikationen med invånarna som djungeltelegraf. Muntlig kontakt med människor i samhället anser han vara ett mer effektivt sätt att få information, när morgontidningen kommer på eftermiddagen. Englund (2006) menar att djungeltelegrafen kan vara en betydligt snabbare informationsspridare än lokaltidningen.

H: "Härifrån är det väl om man träffar grannen. Det är väl ungefär så man får nyheter här. Djungeltelegrafen, som vi säger (...) Om man kutar på någon i byn, frågar man om den har något nytt. "Har du hört något nytt?", eller så kan jag fråga min sambo om hon hört något".

Kan det finnas några platser, mötesplatser för informationsspridning?

H: "Ja, ICA kanske. Eller förra Westbergs. Då kanske man träffar på flera stycken, så kan man stå och diskutera ämnen och vad som har hänt, inte hänt och vad som borde hända".

Även för Lisa är den muntligt överförliga informationsspridningen en del av hennes vardag. Det kan vara när hon stöter på grannarna, eller någon på matvarubutiken.

L: "Där brukar snacket gå ganska mycket...man får höra saker där rätt ofta. Sen kanske inte jag är den som pratar med alla om allting (...) Det är väldigt lätt att saker sprids och så på en liten bygd. Och hör man något kanske man håller det i förtroende. Det behöver ju faktiskt inte vara sant allt som sägs. (...) Jag brukar inte gå vidare och säga det om jag inte är helt hundra att jag tror på det. Jag vet att folk kan överdriva en del här, det är väldigt vanligt. Och på en liten ort kan det vara väldigt farligt att det är så".

Robin är också kritisk till samtalsklimatet i samhället. Därför brukar han nästan uteslutande bara snacka med sina släktingar och vänner i Gäddede. Robin berättar att det är kännedomen om personen som levererar informationen som avgör om det går att lita på innehållet eller inte.

R: "Det blir ofta så att det svänger lite grann i historierna, så det blir lite annorlunda än vad det egentligen är (...) Många gillar ju att överdriva, eller ta i lite extra när det är en historia de har hört (...) Källkritik måste man ju tänka till kring. Annars blir man ju dumförklarad själv om man sprider något som inte är sant".

För att kunna förhålla sig till sanningen krävs bara lite "bondförnuft", menar Håkan. Men riktigt så anspråkslöst ser inte Sara på att information florerar i samhället – utan något, eller någon, som filtrerar innehållet.

S: "En fjäder kan bli en höna ibland, det är inte illvilligt. Det handlar om att det inte finns samma inflödesintryck som i en storstad. Vi kanske har 1000 intryck på en dag här och miljoner i en storstad. Då har vi lättare att prata om en sak som går vidare och vidare och vidare. Sen måste man lära sig att hantera vad man ska sprida, att man har ett omdöme (...) Här är det mer hur man känner folket, om man vet att personen är insatt i det den personen säger. Man känner ju folk mer. Det beror ju på personen och hur trovärdig personen är (...) Jag kan känna att det är kul att berätta något och det behöver inte alls vara sant, det kanske är 70 procent sant när det startar och 30 procent sant när det sedan dragit iväg. Det kanske blir en helt ny story. Det är farligt (...) Det finns liksom ingen censur eller källkritik på vägen. Det kan gå så fort med sensationer i en glesbygd".

Saras bekymmer delar inte Ingvar. Han har inte erfårit någon form av ryktesspridning eller förtal bland invånarna i Gäddede.

I: "Dåliga rykten, det har jag aldrig hört talas om att det kommer från Gäddede. Nej. Vi är för ärliga, vi Frostviksbor (...) Är man ingen lögnare själv då är saken klar. Är det så att de tvivlar på det här. Jag vet ju ingen än som sagt: "det där är inte sant". Då får väl den personen fråga fler om samma sak (...) Om man har pratat med någon som ljugit, så pratar man inte med den personen. Men jag tror inte att det finns någon som ljuger. Lögner, det håller inte".

Karin får inte information genom att prata med människor i samhället. Hon känner varken sociala eller kunskapsgivande behov av att röra sig i byn. Det är ett medvetet val, trots att Karin insett hur det – tillsammans med bojkottandet av Facebook – gör att

hon missar en hel del av den cirkulerade informationen i samhället. Hon framhåller exemplet med nedgrävandet av fiberkablar till hushållen i området. "Man har fått anmäla intresse. Jo, det gjorde jag. Och sen hör man ingenting. När blir det något? Vad kommer det att kosta". Just den här ovissheten som Karin ofta känner, har gjort att hon i jakten på information vänder sig direkt till ursprungskällan. Det kan vara genom att ringa en sakkunnig tjänsteman på kommunen, eller ägaren till den nyöppnade gårdsbutiken.

K: "Fördelen är väl att jag förhoppningsvis får rätt information. Jag väljer själv, nu vill jag ha information, och så tar jag reda på den informationen. Jag blir inte översköld av en massa information jag inte frågar efter. Det är ju en påfrestning att liksom ha den floden av information över sig hela tiden, jag kan ju liksom ha telefonen bortlagd hela tiden".

Det framkommer tydligt att Karin har ett starkt behov av nyheter. Likadant är det med Sara, hon upplever sitt intresse för nyheter som stort, både på lokal nivå och på riksnivå. Men hon oroar sig för att det inte kommer bli någon ändring med bevakningen på nära håll. Hon är rädd att det kommer bli tunnare framöver. Andersson (2005) talar just om den ständiga ovissheten kring framtiden, där det är svårt att sia huruvida publikens behov kommer uppfyllas eller inte. "Jag vill vara lika uppdaterad i det lilla här som i det stora i riks. Och inte tappa den där biten. Jag tycker vi har ett problem med den närmaste bevakningen", säger Sara. Håkan visar ett missnöje mot den nära bevakningen, som han menar är svagare än vad den är på många andra ställen i landet och världen. Men han visar ändå en viss förståelse för medierna, han talar om att det kanske beror på att det inte händer någonting.

H: "Nyheter är väl viktiga vart det än är. Det behöver komma ut, och folk behöver veta. Men att det kanske inte händer så mycket en måndag morgon. Om det är någonting av värde som kommer ut. Men att bevakningen hade kunnat varit lite mer än vad den är i dag – absolut".

Håkan resonerar kring om det har att göra med att det inte händer någonting i Gäddede. Samtidigt diskuterar han kring att det borde kunna ha varit en mer aktiv bevakning av hans hembygd. Nygren (1999) talar om detta dilemma och menar att nyhetsvärderingen i storstäderna kontra de mindre samhällena blir annorlunda. När mediernas resurser försvagas och när utrymmet i tidningen tättnar blir nyhetsvärderingen stenhård, det leder till att det ofta blir nyheter med tydliga konflikter som prioriteras. Att allt inte kan redovisas i en tidning längre. Men för Håkan handlar nyhetsvärdering och vikten av att

ha journalister på plats om att få ett samhälle som fungerar.

H: "För att få en positiv bild av detta ställe, borde medierna göra annorlunda. Och att det finns möjligheter för den som vill komma hit och få uppleva den vackra naturen, och miljön. Och att vi även skulle försöka få hit folk som har utbildning, till skola, sjukvård, tandvård och allt sånt – som är en bristvara här. För att det ska vara ett funktionellt samhälle – som alla behöver".

Lisas bild av journalistikens vikt är densamma. Att ha medierna i Gäddede gör en stor skillnad, det får samhället att fungera bättre. Hon vill att mediernas agendasättning ska vara mer gynnande. Det är Lisas syn på vilken effekt medierna ska generera.

L: "Som jag sa har det varit mest negativa saker här, vilket gör att det blir en tråkig bild för oss som bor här. Skriv om företag och skolan, om föreningar som arbetar ideellt. Det kan ju bli så mycket av just såna saker, nu är det ju bara skit. Och det får en att bli mindre glad".

Mediernas bevakning är därför kolossalt viktig för att samhället Gäddede ska fungera och att människorna ska vara intresserade av vad som händer överlag, tror Lisa. Hennes bild av mediernas negativa inställning gör att hon tar avstånd från flera av medierna, då hon inte finner någon anledning att konsumera nyheter som hon inte berörs av.

6 Diskussion

I detta avsnitt kommer vi presentera det centrala i de berättelser våra sex invånare i Gäddede gav oss. Vi kommer diskutera svaren i förhållande till studiens syfte, tidigare forskning och de teoretiska utgångspunkterna för att sedan resonera kring vad det har för betydelse för samhället i stort.

En av frågeställningarna var hur samhörigheten och samtalsklimatet upplevs sett till den rådande bevakningen i Gäddede. Det finns berättelser från våra sex invånare som tyder på att det skapats en form av utanförskap för orten Gäddede, till resten av samhället. Karin tycker att utanförskapet lett till en nedprioritering av den vitala samhällstrukturen i Gäddede. Sara känner att det skapats en rädsla som gör att invånarantalet kan sjunka kraftigt på orten. Håkan menar att utanförskapet har lett till nedmonteringar av samhällsfunktioner som gör att Gäddede får sköta allt själv, när varken polis eller sjukhus finns tillgängligt. Detta utanförskap som beskrivs är, enligt våra egna slutsatser från berättelserna samt med stöd från tidigare forskning, en följd av urbanisering och en effekt av att medierna centraliseras allt mer. Stúr (2012) talar om att det kan liknas vid

något som kallas upplevt avstånd, där klyftan mellan landsbygd och storstad är stor. Ju mer den klyftan ökar, desto mer skulle ett samhälle kunna glömmas bort. Ingvar menar att en allt kraftigare utflyttning skulle kunna ta död på orten Gäddede. Nord och Nygren (2002) talar just om samspelet mellan medierna och samhället. Att samhällets medvetna val att montera ned landsbygden leder till ett svalt intresse från medierna – och vice versa. Här vill vi åter betona att vår studie inte kan generaliseras, när vi lyfter fram att majoriteten av våra intervjupersoner menar att samhället och medierna går hand i hand. Som, i relation till tidigare forskning, innebär att det krävs två parter för att vända den rådande situationen i Gäddede – och för att få känna samhörighet med resten av landet.

Hur våra intervjupersoner upplever förtroendet för medierna, var en annan frågeställning vi hade. I berättelserna från de sex intervjuerna finns det vissa tendenser som ger intryck av att den rådande bevakningen av Gäddede har skapat ett relativt lågt förtroende hos intervjupersonerna sett till medierna. Robin tycker däremot annorlunda, han menar att det inte finns något att rapportera om, vilket gör att det inte går att kritisera medierna för den snåla bevakningen. Men Lisa visar uttryck av missnöje, hon har ett lågt förtroende eftersom hon upplever att det bara flödar negativa nyheter om Gäddede, när det väl skrivs om området. Hon menar att medierna på det sättet framställer Gäddede – för resten av landet – som en "skitplats" där bara dåliga saker händer, och där bara "idioter" bor. Ingvar spekulerar i om det har att göra med det geografiska avståndet mellan Gäddede och Östersund, eftersom "han där borta" har fått sitt förtroende påverkat av den låga bevakningen. Det skapas enligt Hadenius et al. (2009) större förtroende ju mer du tar del av mediet, eller ju mer du kan relatera till det som medierna skriver om.

Sett till våra svar från bland annat Lisa och Ingvar, och tidigare forskning, så tolkar vi att det låga förtroendet för medierna är en konsekvens av den bild medierna skapat av orten de bor i. En nidsbild uppstår, enligt Lisa och Ingvar, av att Gäddede fått en negativ stämpel i medierna, på grund av områdets geografiska avskildhet som gör Gäddede främmande för Östersundsmedier, men också genom att Gäddede väldigt sparsamt får medverka i medierna och därför blir okända människor i nordväst. Utanförskap, som vi tidigare nämnt, är en konsekvens av mediernas underbevakning.

Vi har också kunnat utläsa att det låga förtroendet för medierna har resulterat i ett förakt och missnöje mot samhället i stort, att det bildas ett avståndstagande som Lisa diskuterar kring. Sett till Lisas berättelse om att medierna rapporterar om Gäddede som

en "skitplats", kan vittna om en risk att detta låga förtroende påverkar Lisas syn på – samt intresse för – det svenska samhället, som kan skapa en snedvriden världsbild. Gripsrud (2002) beskriver just det svek som publiken kan känna när innehållet i medierna inte är som de förväntat sig.

För att ett område kan innefattas under begreppet medieskugga krävs det att området prioriteras lågt i den redaktionella bevakningen, eller att bevakningen inte ger publiken i området vad de vill ha (Nord & Nygren, 2002). Det betyder att det nödvändigtvis inte behöver vara att det låga förtroendet för medierna enbart har att göra med den snåla bevakningen, eller den upplevt framställda nidsbilden. Karin saknar nyheter hon kan relatera till och identifiera sig med, som gruvverksamheten, rennäringen, turismen och företagandet. Sara söker en mer mångsidig rapportering, och hon känner av en brist på inlägg och artiklar om de viktiga initiativen i området. Vi ser att förtroendet för medierna inte enbart ligger i förekomsten av rapportering – utan i rapporteringens innehåll. En faktor för mediernas tillförlitlighet är trovärdigheten i de uppgifter som medierna presenterar, alltså hurvida det frekvent förekommer missvisande uppgifter i mediet (Hadenius et al., 2009). Vi tolkar att den övergripande viljan inte ligger i att mer frekvent synas och höras, utan i bredden och "rättvisan" i rapporteringen. Det leder in oss på invånarnas behov och förhållningssätt till medierna. Vi ser tendenser som tyder på att uppfattning av journalistik inte går i linje med vad dess syfte egentligen är, att informera, granska och vara ett forum för debatt. Håkan ser rapporteringen från Gäddede som otroligt viktig – för turismen. Ingvar för inflyttningen och bygdens överlevnad. Med de användningsområdena kan förståelsen för journalistikens verkliga ändamål ifrågasättas. Medierna som plattform anses vara av vital betydelse, för Håkan och Ingvar, i syfte att marknadsföra området. Karin vill däremot använda medierna som ett forum för debatt och som informationskanal. Robin ser inget större behov av lokal bevakning, men Sara och Lisa vill få information om vad som händer i närområdet. Ingen av de sex invånarna i Gäddede nämner något om behovet av granskande journalistik.

Samtidigt ser vi att det låga förtroendet för medierna kan medföra att mediernas publik kan komma att smalnas av allt mer, att framtidens konsumenter av nyheter till största del kommer att präglas av invånare i städerna. Vi befärrar att "vi och dem"-känslan vi fått berättad för oss leder till ett brustet förtroende för medierna, en närmast fientlig inställning till journalistik – och sedermera bojkottande av all redaktionell

nyhetsförmedling. Det vakuum som uppstår fylls av informationsspridning på andra sätt, på nygamla vägar.

Det är vad som ersätter medierna i spridandet av information i underbevakade områden, som frågeställningen om våra intervjupersoners nyhetsintresse till största del består av. Det är inte bara omfattningen av mediernas bevakning av området som påverkar nyhetsintresset, Johansson (2004) menar att igenkänningsfaktorn, som vi varit inne på tidigare, till stor del styr intresset för det som tidningar, TV och radio rapporterar om. Utöver det finns det praktiska hinder, som tillgängligheten. Håkan berättar hur det inte finns någon morgontidning för invånarna i Gäddede, eftersom morgontidningen först levereras på eftermiddagen. Dessa tre aspekter gör att våra intervjupersoner tar andra vägar för att få information i Gäddede. En väg är Frostviksbladet, ett informations- och annonsblad som ges ut av en ideell tillväxtorganisation en gång i månaden. Trots det nyhetsfattiga innehållet så är det Karins primära nyhetskälla, samtidigt som Lisa och Sara mer ser det som ett komplement till de redaktionella kanalerna. Men alla läser bladet, från första till sista sidan, menar Sara som ser potential i bladet – men hon saknar redaktionellt material i införartiklar, uppföljningar och reportage. Det stora intresset för Frostviksbladet, som vi fått bevittna, kan bero på publikens närhet till innehållet och producenten (Asp et al., 1997). Vi känner av en stolthet i att på en plats få vara i centrum, och inte utanför.

En annan väg till information, en mer lättillgänglig och frekvent uppdaterad, är den sociala nätverkstjänsten Facebook. “Där finns alla nu. Till och med min mormor”, berättar Lisa. Sara anser att Facebook är den absolut viktigaste informationskanalen för människorna i Gäddede, och de som inte finns med där hänger inte med. Andra tycker annorlunda, Karin bojkottar Facebook eftersom hon vill kunna kontrollera sitt intag av information – och slippa allt “blaj” som hon anser cirkulerar på sociala medier. Ingvar missar också informationen som sprids på sociala medier. Men det kompenserar han på annan väg. Ingvar pratar med vem som helst, om vad som helst, på olika mötesplatser i samhället. Djungeltelegraf, beskriver Håkan tillvägagångssättet som Robin ratar på källkritiska grunder. Han får medhåll från Sara som upplevt hur illvilligt det ibland kan bli, när en fjäder blir till en höna. Vi kan här utläsa ett mönster som visar hur nyhetsintressets alternativa vägar får följderna på samhällets samhörighet. Vi kan se hur tillhörigheten stärks av en gemensam nämnare i Frostviksbladet, en öppen och tillgänglig dialog såväl på Facebook som ansikte mot ansikte. Men däremot riskerar

avsaknaden av ett filter, en gatekeeper, att samhörigheten tar skada av ryktesspridning och förtal.

Vi kan se i våra intervjupersoners berättelser att de anser att vikten av medierna är stor. Håkan menar att bara för att han bor i glesbygden betyder inte det att nyhetsintresset är svalt. Han behöver nyheter i vardagen. "Det är väl lika viktigt för mig som för en som bor nere i Stockholm. Nyheter är väl viktiga vart det än är. Det behöver komma ut, och folk behöver veta". Nygren (1999) berör detta dilemma och menar att nyhetsvärderingen i storstäderna kontra de mindre samhällena är annorlunda. När mediernas resurser försvagas och när utrymmet i tidningen tättnar blir nyhetsvärderingen stenhård, det leder till att det ofta blir nyheter med tydliga konflikter som prioriteras. Nygrens (1999) resonemang och Håkans sätt att se på mediernas vikt tyder på ett dilemma, som i Håkans fall visar att det blir svårt för glesbygdsbor att få sina nyhetsbehov uppfyllda när medierna ställer allt högre krav på vad som ska bli en nyhet. Sara känner av en liknande problematik som Håkan, då hon törstar efter nyheter över hela landet. I dag får hon inte det hon söker efter lokalt, hon anser att det är mediernas roll att fylla det behovet. "Jag vill vara lika uppdaterad i det lilla här som i det stora i riks. Och inte tappa den där biten. Jag tycker vi har ett problem med den närmaste bevakningen". Andersson (2005) talar just om den ständiga ovissheten kring framtiden, där det är svårt att se huruvida publikens behov kommer uppfyllas eller inte. Saras åsikt och Anderssons (2005) framtidsutlåtande i relation med varandra vittnar om en dystert situation för många nyhetskonsumenter. Lisa upplever också en svårighet med att få sina nyhetsbehov uppfyllda. Hon anser att mediernas uppgift är att belysa delar av samhället som gör att Gäddede går runt, i stället tycker hon att medierna framställer Gäddede som en mindre bra plats. Vår reflektion kring Håkans, Karins och Lisas berättelser kring mediernas vikt i samhället är att nyheterna de söker efter inte finns tillgängliga. Den roll som medierna ska fylla, har enligt dem inte blivit tillsatt.

6.1 Framtida forskning

När vi sökte efter tidigare studier kring lokaljournalistikens betydelse i underbevakade områden upplevde vi att det fanns ett stort tomrum. En stor del av de studier som finns inom området undersöker den demokratiska aspekten och lokaljournalistikens betydelse för ett större samhälle. Vår studie har fokuserat på de berörda människornas upplevelser. Vi ville skildra tillvaron för sex människor i Gäddede, som är ett

underbevakat område. Vi har undersökt den enskilde individens intresse för nyheter, syn på samhörighet och förtroende för medierna placerade i Östersund.

Den mänskliga reaktionen när ett problem uppstår är att försöka hitta en lösning. Under vårt arbetes gång har vi levt med berättelser om problem med den rådande bevakningen av Gäddede. Vi har därför tänkt om det finns någon lösning på problemet med nyhetsbevakningen av det avskilt belägna samhället. Naturligtvis en genomförbar sådan sett till dagens medielandskap, så förslaget att försöka trola fram pengar för att anställa en lokalredaktör i Gäddede föll snabbt bort. Men hur skulle det då vara om invånarna i ett samhälle som saknar utförlig journalistisk bevakning kunde bedriva journalistik på egen hand? Vi ser ett behov av att just undersöka möjligheterna att utföra medborgarjournalistik i underbevakade områden. Det har varit omöjligt för oss att göra vår studie representativ, då det var en kvalitativ studie med sex intervjupersoners berättelser, men sett till de berättelser vi fått höra upplever vi ett behov av ökad information från Gäddede ut i landet och ett intresse från intervjupersonerna att få mer information till sig. Vi har endast kunnat skrapa på ytan gällande medborgarjournalistik, då vår studie haft ett annat syfte.

Men det finns problematik kring medborgarjournalistik, skriver Karlsson och Holt (2014) i studien *“Random acts of journalism?”*. När journalister får information till sig, från bland annat privatpersoner, organisationer och politiker leder det ofta till en enkelriktad, mjuk rapportering och att medborgarjournalistiken därför inte är någon lösning som ersättning till den traditionella journalistiken. Men sett till några av våra intervjupersoners berättelser finns det indikationer på fog att bedriva någon form av journalistik på plats i Gäddede. Karin är en av de personer som känner hunger efter mer information, i dag ringer hon själv runt för att samla in den information som hon inte får genom medierna. “Man får försöka vara aktiv själv, ringa och kolla upp med kommunen och så”. Ett svar som både vittnar om ett starkt intresse för nyheter, men också ett engagemang för bygden.

Därför tycker vi att det vore väldigt intressant att läsa om hur medborgarjournalistik kan tillämpas i ett mindre, underbevakat område. I synnerhet den granskande delen av medborgarjournalistiken, den hårda rapporteringen, som Karlsson och Holt (2014) är skeptiska till kan praktiseras i verkligheten. Den här framtida forskningen anser vi vara av stor samhällsrelevans, inte minst med tanke på medieutredningens första

delbetänkande (SOU 2015:94), som pekar mot en framtid till stor del bestående av medborgarjournalistik.

Referenser

Tryckta källor

- Andersson, Ulrika (2005). Att läsa eller inte läsa. I Bergström, A., Wadbring, & Weibull, L. *Nypressat: ett kvartssekel med svenska dagstidningsläsare*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet (JMG).
- Bjurström, E., Fornäs, J. & Ganetz, H. (2000). *Det kommunikativa handlandet: kulturella perspektiv på medier och konsumtion*. Nora: Nya Doxa.
- Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder* (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Ekström, M. (red.) (2008). *Mediernas språk*. (1. uppl.) Malmö: Liber.
- Englund, Liselotte. Morgontidning till kvällsfikat. I Gustafsson, K. (2006). *Lokalmediestudier*. Jönköping: Media Management and Transformation Centre, Jönköping International Business School.
- Gripsrud, J. (2002). *Mediekultur, mediesamhälle*. (2. uppl.) Göteborg: Daidalos.
- Hadenius, S., Weibull, L. & Wadbring, I. (2009). *Massmedier: press, radio och TV i den digitala tidsåldern*. (9., rev. uppl.) Stockholm: Ekerlid.
- Hjarvard, Stig. Globalization and the role of news media. I Hjarvard, S. (2001). *News in a globalized society*. Göteborg: Nordicom.
- Holt, Kristoffer. Medieanvändare som nyhetsproducenter. I Karlsson, M. & Strömbäck, J. (red.) (2015). *Handbok i journalistikforskning*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Häger, B. (2009). *Reporter: en grundbok i journalistik*. (1. uppl.) Stockholm: Norstedt.
- Johansson, Bengt. Surveyundersökningar. I Ekström, M., & Larsson, L. (red.). (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap* (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, Bengt. Journalistikens nyhetsvärderingar. I Nord, L. & Strömbäck, J. (red.) (2004). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

- Larsson, Larsåke. Intervjuer. I Ekström, M. & Larsson, L. (red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap* (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Nilsson, Åsa. Medieanvändning i vardagen. I Bergström, A., Wadbring, & Weibull, L. (2005). *Nypressat: ett kvartssekel med svenska dagstidningsläsare*. Göteborg: Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet (JMG).
- Nord, L. & Nygren, G. (2002). *Medieskugga*. Stockholm: Atlas.
- Nygren, Gunnar. Lokaljournalistiken och den lokala demokratin. I Nord, L. & Strömbäck, J. (red.) (2004). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Nygren, G. & Wadbring, I. (red.) (2013). *På väg mot medievärlden 2020: journalistik, teknik, marknad*. (5., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Nygren, G. (1999). *Inte bara kontokort: lokaljournalistik och kommunal tystnad*. Stockholm: Ordfront.
- Mårtens, Y. (2009). *Kära lyssnare: radion som sällskap*. Stockholm: Carlsson i samarbete med Dramatiska institutet.
- Repstad, P. (2007) *Närhet och distans*. Lund: Studentlitteratur.
- Strömbäck, Jesper. Journalistiken och politiken. I Nord, L. & Strömbäck, J (red.) (2012). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Strömbäck, J. (2000). *Makt och medier: samspelet mellan medborgarna, medierna och de politiska makthavarna*. Lund: Studentlitteratur.
- Stúr, Elisabeth. Den globaliserade medievärlden. I Nord, L. & Strömbäck, J. (red.) (2012). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.
- Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. (2., [omarb.] uppl.) Stockholm: Liber.
- Trost, J. (2005) *Kvalitativa intervjuer*. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Wadbring, Ingela. Medierna och den svårfångade publiken. I Nord, L. & Strömbäck, J. (red.) (2012). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapliga artiklar

Deuze, M. (2011). *Media life*. *Media, Culture & Society*, 33(1), 137-148.

doi:10.1177/0163443710386518

Karlsson, M. & Holt, K. (2015). "Random acts of journalism?": *How citizen journalists tell the news in Sweden.* *New Media & Society* 17, no. 11: 1795-1810. *Communication Abstracts*, EBSCOhost (accessed December 8, 2015).

Tidigare studier och undersökningar

Alström, B. & Hedman, L. (2002). *Hot och möjligheter i morgondagens medievärld* [Elektronisk resurs]: en explorativ studie. Sundsvall: Mitthögskolan, FSCN.

Asp, K., Johansson, B. & Larsson, L. (1997). *Nära nyheter: studier om kommunaljournalistik*. Göteborg: Centrum för forskning om offentlig sektor.

Journalistförbundet. (2015). *Där bor journalisterna*. Stockholm: Institutet för mediestudier.

Wadbring, Ingela. & Bergström, Annika. Nyheter i våra hjärtan. I Sören H., Lennart W., & Oscarsson, H. (red) (2011). *Lycksalighetens ö*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Wadbring, I. & Ödmark, S. (2014). *Delad glädje är dubbel glädje: en studie om nyhetsdelning i sociala medier*. Sundsvall: Mittuniversitetet.

Weibull, Lennart. På väg mot en region?. I SOM-institutet (2013). *En region för alla: medborgare, människor och medier i Västsverige – den västsvenska SOM-undersökningen*. Göteborg: SOM-institutet.

Medieutredning

SOU 2015:94. *Medieborgarna & medierna. En digital värld av rättigheter, skyldigheter – möjligheter och ansvar* [Elektronisk resurs]. Stockholm: Erlanders Sverige AB.

Bilagor

Bilaga A Intervjuguide

I inledningsfasen av de semistrukturerade intervjuerna så beskrev vi kortfattat vad studien går ut på. Vilka våra problemområden var och varför personen blev tillfrågad. Vi öppnar möjligheten för anonymitet, och frihet i att avbryta samtalet när de så ville. Vi klargjorde att det är medierna SVT Jämtland, P4 Jämtland, Länstidningen och Östersunds-Posten som vi innefattar i begreppet "lokaljournalistik" och "medierna med Gäddede i sitt bevakningsområde". Vidare berättade vi att samtalet skulle spelas in, för att sedan transkriberas. De två inspelningsmodulerna ljudtestades och sedan kvarstod bara att fråga om intervjupersonen hade några frågor innan intervjun startade.

Vi har markerat huvudfrågorna, de ämnen vi vill beröra, med stora punkter och alternativa följdfrågor med små punkter. Följdfrågorna är bara förslag som vi på förhand, med testintervjun som indikation, kan komma att ställa.

Nyhetsintresset

- Hur ofta konsumerar du lokala nyheter?

Syftet med huvudfrågan var att direkt inledningsvis kartlägga hur personens relation till lokala nyheter ser ut. Följdfrågorna ställdes utifrån svaret, några följdfrågor konstruerades på förhand följande:

- Beskriv hur en vanlig dag ser ut när du konsumerar nyheter?
- Varför konsumerar du på det sättet?
- Vilka typer av lokala nyheter konsumerar du?
- Varför lockar det dig mest?

För att sedan se eventuellt likheter eller olikheter mellan personens lokala- samt riksnyhetskonsumtion, så blev den självklara efterföljande frågan:

- Hur ofta konsumerar du riksnyheter?

Och följdfrågorna som skulle berätta "varför" och om det fanns någon koppling mellan nyhetsområdena.

- Beskriv när du under dagen tar del av riksnyheter?

- Varför just vid de tillfällena?
- Vilka typer av riksnyheter konsumerar du?
- Vad konsumerar du mest, lokala- eller riksnyheter?
- Varför tror du att du konsumerar mer lokal/riksnyheter än riks/lokalnyheter?
- Vad tycker du om att konsumera nyheter på internet?

Synen på den lokala nyhetsbevakningen i Gäddede

När sedan personens nyhetsintresse kartlagts så övergick intervju till svarandens syn på samhällets lokala bevakningen.

- Vad tycker du om mediernas bevakning av Gäddede?

Vi förutsatte att majoriteten av personerna skulle vara kritiska till bevakningen av Gäddede, och formulerade därför följande följdfrågor:

- Beskriv varför du tycker att du upplever det bra/dåligt?
- Varför tror du att det är så här?
- Hur tror du att medierna ser på er i Gäddede?
- Vad tycker du att tidningar, radio och tv borde göra annorlunda i Gäddede?
- Vad tror du att effekten av mediernas bristande bevakning blir?

Vägar till lokala nyheter

Den naturliga vägen, när vi är inne på den bristfälliga rapporteringen, är att fråga om vilka vägar nyhetsförmedlingen i Gäddede tar. Här får intervjupersonen tänka tillbaka hur hon inhalerar nyheter på orten.

- Genom vilka sätt får du information och nyheter om bygden?

De färdiga följdfrågorna skapades utifrån att vägleda intervjupersonen till dennes olika källor. Här sätts vikten av att låta den svarande få tänka tillbaka, på sin spets.

- På vilka platser kan du få reda på vad som händer i bygden?
- Vilka fördelar ser du med att få reda på saker på det sättet?
- Vilka nackdelar ser du med att få reda på saker på det sättet?
- Hur pålitligt är det?

Nyhetsbristens följder

I slutfasen så leds intervjun in i ett slutsats-avsnitt. Där intervjupersonen fick tänka hur tillvaron i Gäddede har präglats av den bristfälliga nyhetsbevakningen.

- Hur tror du att den bristande bevakningen har påverkat invånarna i Gäddedes samhörighet?

Följdfrågor som förberedes var:

- Varför har bristande bevakning påverkat samhörigheten på det viset?
- Hur är samtalsklimatet i Gäddede?
- Om vi säger att Gäddede hade haft fler journalister på plats, hur hade det påverkat orten?

När alla huvudfrågorna behandlats och intervjun närmade sig sitt slut, så avslutade vi med att fråga om intervjupersonen hade ytterligare något den ville ha sagt i ämnet.